קומט אלע
מקבל פנים זיין

שמואל דיין

דעלעגאט פון דעם
ארבעטענדן ארץ
ישראל — — —

זונטאג אוונט, פעברואר 23 אין פלייהאוז

אין קאנצערט אפטיילונג באטייליקן
זיך פאול טאובמאן מיט סטרונג קווער-
טעט און דער אידישער געזאנג פארייןי

זון אויפגאנג — 7.33
זון אונטערגאנג — 5.52

די איינציקע אידישע
ציימונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער:
קלאר און מילד

Vol. 20, No. 36. Winnipeg, Wed. Feb. 19, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

מיטוואך כא שבט, תר"ץ.

רעווינסקים טויט אורטייל אפגעלייגט

9 שעה איידער ער האט גע-זאלט געפירט ווערן צו תליה, קריגט ער ידיעה אז אורטייל איז אפגעלייגט ביז מארט 11

רעדזשיינע, סאסק., פעב. 18. — קאר-גע ניין שעה איידער ער האט געזאלט גע-פירט ווערן צו דער תליה פאר'ן מארד פון דייוויד קאץ אין מייפל-קריקער דיסטריקט אין 1927, האט הערמאן רעווינסקי אין זיין צעל געקראגן די בשורה, אז זיין טויט אורטייל איז אפגעלייגט געווארן ביז דעם 11טן מארט.

די אפליי גונג איז געקומען ווי א רעזול-טאט פון'ם ארעסט אין נאווא-סקאשא פון א געוויסן דזשימי בראון, אנגעקלאגט אין מארד, רעווינסקי ווי באקאנט, האט די גאנצע צייט געלייקנט זיין שולד, און האט דעם מארד צוגעשריבן צו עפעס א מיס-טעריעזן דזשימי בראון, פון וועמען קיינער האט ניט געוואוסט. די באשרייבונגען פון יענער פערזאן, וואס רעווינסקי האט גע-געבן, פאסן זיך צו צו דעם דזשימי בראון וואס איז ארעסטירט געווארן אין נאווא-סקאשא, און דער יוסטיץ דעפארטמענט האט באשלאסן אפצולייגן רעווינסקים אורטייל, ביז דער גאנצער ענין וועט אויס-געפארשט געווארן.

דער טורמע וועכטער גלירא האט מיט א געריבטער שטימע געלאזט וויסן דעם פאראורטיילטן וועגן דער גוטער פאר אים בשורה. רעווינסקי איז געווען ווייס ווי די וואנט, און אויף א מינוט האט עס אים אפגענומען דאס לשון. באלד איז ער אבער געקומען צו זיך און האט, מיט טרערן אין די אויגן, געזאגט:

"איך האב געוואוסט אז דאס וועט קו-מען — דאס איז די בעסטע נייעס וואס איך האב ווען געהאט. איך האף צו זען אייך אלעמען ווי א פרייער מענש נאך איינגיכן".

"עמעס" פארלאנגט איבערצורייסן אפמאך מיט'ן "ארט"

זאגט אז ניו-יארקער "ארט", אונטער פירערשאפט פון "פארווערטס", נוצט אויס קאמפיין פאר דעקלאסירטע פאר "אנטי-סאוועטישער פראפאגאנדע", און מען דארף דערפאר האנדלען מיט אים ווי מיט דער לאנדאנער אידישער פעדעראציע. — ניט נעמען זיין געלט. — האט אויך טענות צום "דזשאינט". — וולאדעק לייקנט באהויפטונג פון "עמעס".

נייע מאסן-ארעסטן פון ציוניסטן אין רוסלאנד

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, פעב. 19 (איטא). — א גרוי-סע צאל געוועזענע מיטגלידער פון פאר-שיידענע ציוניסטישע אפטיילונגען זיינען היינטיקע וואך ארעסטירט געווארן אין לענינגראד.

א גרויסע צאל ציוניסטן איז אויך ארעסטירט געווארן אין מאסקווע. צווישן די ארעסטירטע מיטגלידער אין מאסקווע געפינען זיך אזעלכע וואס האבן שוין לאנג צוריק איבערגעריסן זייערע פארבינדונגען מיט דער ציוניסטישער באוועגונג.

מען גלויבט, אז די ארעסטן זיינען א רעזולטאט פון א פראוואקאציע, — די ארבעט פון א שפיאן וועלכער איז פריער געווען אקטיוו אין די ציוניסטישע רייען.

מאסקווע, פעב. 18 (איטא). — דער "עמעס", אפיציעלער ארגאן פון די יעוו-סעקן, איז היינט ארויסגעקומען מיט א שטארקער פאדערונג צו ליקווידירן דעם אלוועלטלאכן "ארט".

די ציימונג פאדערט, אז דער קאמזעט זאל אנולירן דעם אגרימענט מיט'ן "ארט", אויב דער בערלינער "ארט" וועט לייגנער זיין פאראייניקט מיט'ן "ארט" פון ניו-יארק.

דער אמעריקאנער "ארט" ווערט באַ-שולדיקט, אז ער ווענדעט אן זיין הילפ-אקטיוויטעט פאר די דעקלאסירטע אידן פאר אנטי-סאוועטישער פראפאגאנדע.

"אויב דער קאמזעט האט געקאנט אי-בעררייסן דעם אפמאך מיט דער לאנדא-נער אידישער פעדעראציע דערפאר וואס זי איז אנגעפירט געווארן פון א קאנטער-רעוואלוציאנערן רב, פארוואס זאל דאס זעלבע ניט געטאן ווערן מיט'ן ארט, אויב בערלין וועט ניט וועלן איבעררייסן די בא-ציאונגען מיט דעם אמעריקאנער ארט, וואס ווערט אנגעפירט פון דעם 'פאר-ווערטס'", טענה'ט דער "עמעס".

דער "עמעס" אטאקירט אויך דעם אגרא-דזשאינט, באצייכענענדיק אים אלס שול-דיקן אין דער עקסטרעם ענרסטער סיטוא-ציע אויף די אידישע פעלדער אין קרים בנוגע פראלינג זריעה.

דער "עמעס" ווייזט אן, אז דער אגרא-דזשאינט האט צוגעזאגט צו ברענגען פון די פאראייניקטע שטאטן 55 טראקטארס פאר היינטיקן פרילינג, אבער דערוויילי זיינען נאך די טראקטארס ניט אנגעקומען. דער "עמעס" באשולדיקט אויך דעם אגרא-דזשאינט אין אפזאגן זיך צו געבן מעכא-נישע שטיצע צו אידישע קאלעקטיוון.

ריידנדיק וועגן אגרא-דזשאינט, האט מערעזשין היינט צוגעגעבן אז די לאגע אויף די אידישע פעלדער איז זייער אן ערנסטע אבער ער ווארפט ניט די שולד אויפ'ן אגרא-דזשאינט.

מערעזשין אינפארמירט, אז די פינף-און פופציק טראקטארס זיינען אויפ'ן וועג קיין רוסלאנד און ער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז די רעגירונג און ניט דער אג-רא-דזשאינט, מוז פארזארגן די אידישע קאלעקטיוון מיט מעכאנישע מיטלען.

ניו-יארק, פעב. 19 (איטא). — ריידנ-דיק וועגן די באשולדיקונגען פון'ם עמעס, האט ב. וולאדעק פאר א פארטרעטער פון דער אידישער טעלעגראפן אגענטור גע-מאכט די פאלגנדיקע דערקלערונג:

"פון דעם געזאגטן אין דעם "עמעס", איז ניט אינגאנצן פארשטענדלאך וואס די ציימונג מיינט. אלס פארזיצער פון דעם פאלקס געצייג קאמפיין ווייס איך ניט אפילו פון איין פאל, וואו אונזער ארבעט קאן באצייכנט ווערן פאר א קעגנערשאפט צו דער סאוועטן רעגירונג. די אנגענומע-נע רעזאלוציעס אויף אונזערע צוויי קאנ-ווענשאנס, ווי אויך פון די אפיציעלע אינ-סטרוקציעס פון אונזערע באאמטע איבער-צייגן, אז מיר זיינען אלעמאל געווען שטרענג אומפארטייאיש".

וויל'ן איינפירן פאספארטן סיסטעם אונטער דער מאסקע פון "פרייוויליקער רעגיסטראציע"

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

וואשינגטאן, ד. ק., פעב. 18 (איטא). די געפאר פון'ם איינפיר פון א פאספארטן סיסטעם פאר אימיגראנטן אונטער דער אומשולדיקער מאסקע פון "פרייוויליקער רעגיסטראציע", איז געווארן קלאר היינט, ווען דער ביל פון סענאטאר בליז, פון סאוט קאראליינא, וואס פארקערפערט דעם דאזיקן פארשלאג, און אריינגעבראכט נאך לעצטן מאי, איז היינט ווידער אויפ-גענומען געווארן אין אימיגראציע קאמי-סיע פון'ם סענאט.

כאטש די קאמיסיע איז זיך צעגאנגען ניט נעמענדיק די פראגע צו אן אפשטי-מונג, ווייל ס'איז ניט געווען קיין קוואָרום, ווערט אבער פארשטאנען, אז די מערהייט פון דער קאמיסיע באציט זיך גינסטיק צו דעם פלאן, און דער ביל וועט רעקאמענ-דירט ווערן פון דער קאמיסיע צום סענאט.

פון ראיעלע קוואלן ווערט באקאנט, אז דער ביל האט זייער גוטע געלעגנהייטן דורכצוגיין, ספעציעל דערפאר, ווייל ער זעט אויס צו זיין זייער אן אומשולדיקער, צוליב דער מאסקע פון "פרייוויליקייט" אין וועלכער ער איז פארקליידעט.

סענאטאר העריסעס פארשלאג איינצו-פירן א קוואטע פאר אימיגראנטן פון גאנץ אמעריקע, מיט'ן אויסנאם פון קאנאדע און ניו-פאונדלענד, איז גינסטיק רעקא-מענדירט געווארן צום סענאט פון דער אי-מיגראציע קאמיסיע.

נייע אויסטייטשונג וועט מאכן שווערער צו פאר-באטן שחיטה

בערלין, פעב. 19 (איטא). — די קא-מיסיע פון רייכסטאג וואס באשעפטיקט זיך מיט דעם פארשלאג פון די צענטריסטן אז אין'ם פאראגראף וואס האט צו טאן מיט שחיטה אין'ם נייעם בוך פון לעגאלע טערמינען, זאל צוגעשטעלט ווערן א בא-מערקונג, אז "אידישע שחיטה איז ניט קיין גרויזאמער אקט צו לעבעדיקע זאכן".

דאס וועט מיינען, אז אידישע שחיטה וועט מער ניט קאנען פארבאטן ווערן אויף דעם סמך פון אן אלגעמיינעם געזעץ קעגן גרויזאמקייט צו לעבעדיקע זאכן. צו פאר-באטן שחיטה, וועט מוזן אנגענומען ווערן א ספעציעלער געזעץ וועגן דעם.

—(::)—

אינגעלע ערנסט פארוואונדעט פון אוטאמאביל

דייוויד ראבערטסאן, פיר יאר אלט, איז ערנסט פארוואונדעט געווארן, ווען, שפאצירנדיק מיט זיין מוטער איבער פארטעדזש עווע, איז ער אנטלאפן פון איר און איז אומגעווארפן געווארן אויף אירע אויגן פון אן אוטאמאביל. ער איז אפגעפירט געווארן אין מיסערקארדיא שפיטאל מיט א ברוך אין'ם אויבערשטן טייל פון פוס.

זונטאג — הויז-צו-הויז זאמלונג פאר אידישער פאלקס ביבליאטעק

קומענדיקן זונטאג, פעב. 23טן, וועט די אידישע פאלקס-ביבליאטעק דורכפי-רען א הויז-צו-הויז זאמלונג, פאר דער פארגרעסערונג און אויסשפרייטונג פון דער ביבליאטעק ארבעט. דער קאמיטעט האפט, אז די זאמלער וועלן פריינטלאך אויפגענומען ווערן פון דעם היגן אידישן עולם.

טשעכאסלאוואקער געזעץ-פראיעקט געצילט קעגן אידישע דאקטוירים

פראג, טשעכאסלאוואקיע, פעב. 18 (איטא). — אידישע דאקטוירים וועלן מער ניט קאנען פראקטיצירן ווי ספעצי-אליסטן אין טשעכאסלאוואקיע, ווען דער געזעץ-פראיעקט פארגעשלאגן פון'ם מי-ניסטער ספינא זאל אנגענומען ווערן אין פארלאמענט.

דער געזעץ-פראיעקט שלאגט פאר, אז בלויז אזעלכע דאקטוירים זאלן קאנען האלטן עקזאמענס ווי ספעציאליסטן, וועלכע האבן פריער פאר א געוויסן פע-ריאד פראקטיצירט אין רעגירונגס שפי-טעלן אדער אין מוניציפאלע קראנקן-הייזער. עס ווערט אנגענומען, אז דאס איז געצילט קעגן אידישע דאקטוירים, ווייל עס איז גוט באקאנט, אז אידישע דאקטוירים זיינען כמעט אינגאנצן אויס-געשלאסן פון באשעפטיקונג אין שפי-טאלן.

די אידישע דאקטוירים פלאנעווען איצט צו גרינדן א פארבאנד צו בא-קעמפן אט די און אנדערע באשראנקונ-גען געפלאנט קעגן אידישע דאקטוירים.

טויזנטער קומען צו לויה פון אלטן רב אין ניי-זעלאנד

מעלבורן, ניי-זעלאנד, פעב. 18 (איטא). טויזנטער מענשן זיינען געקומען צו דער לויה פון דעם וועלינגטאנער רב, וואן-סטאווערן, וועלכער איז דארט געשטארבן אין עלטער פון 81 יאר. דער פארשטאר-בענער איז געווען רב אין וועלינגטאן 53 יאר און איז געווען באליבט ביי דער גאנ-צער באפעלקערונג.

צו דער איינדרוקספולער צערעמאניע אין דער שול זיינען געקומען דער הויפט-ריכטער, דער אטוירני-דזשענעראל, דער אנגליקאנישער ארכיבישאף, מיטגלידער פון פארלאמענט און פיל פארטרעטער פון ציוויליע ארגאניזאציעס. דער פרעמיער פון ניי-זעלאנד האט אין א טרויער טעלעגרא-מע דערקלערט, אז דער רב סטאווערן איז געווען באליבט ניט נאר ביי אידן, נאר ביי די מענשן פון אלע גלויבנס. "אין זיין טויט האט ניי-זעלאנד פארלוירן איינעם פון אירע פראמינענטסטע בירגער", האט דער מיניסטער דערקלערט אין זיין טעלע-גראמע.

ביווערברוקס נייע פאליטישע פארטיי ווערט געשטיצט פון צווייטן פרעסע מאגנאט, לארד ראטערמיר

לאנדאן, פעב. 19. — לארד ראטערמיר, וועלכער איז פונקט ווי לארד ביווערברוק, איינער פון די מעכטיקסטע ציימונגס מאג-נאטן אין ענגלאנד, שטיצט דעם לעצטנס קאמפיין פאר א נייער פאליטישער פאר-טיי, וואס זאל די הויפטצוועלאך קעמפן פאר אן איינגען אינטער-אימפעריאלן פרייען האנדלס בונד.

שרייבנדיק וועגן דעם אין "דיילי מייל" אונטער זיין איינגענעם נאמען, זאגט לארד ראטערמיר:

"איך גלויב, אז די 'יונייטעד עמפייר פארטיי' וועט אין עטלאכע וואכן צייט ווערן דער מעכטיקסטער פאקטאר אין דער בריטישער פאליטיק".

די נייע פארטיי, זאגט ער, וועט ארויס-שטעלן קאנדידאטן אין די אנקומענדיקע "ביי-עלעקשאנס", ווי א טעסט פון איר שטארקייט, און וועט זיך זייער אקטיוו באטייליקן אין די קומענדיקע אלגעמיינע וואלן, ארויסשטעלנדיק קאנדידאטן אין אמווייניקסטנס האלב פון אלע באצירקן.

עס ווערט פארשטאנען, אז עטלאכע מיטגלידער פון פארלאמענט, קאנסערוואַ-טיוון, וועלן שטיצן די נייע פארטיי.

—(::)—

מערדער פון אידישן סוחר אין ארגענטינע פאראורטיילט צו 15 יאר טורמע אין דייטשלאנד

לונענבערג, דייטשלאנד, פעב. 18 (אי-טא). — דער מאטראז אקלעסן, וועלכער האט אין בוענאס איירעס דערמארדעט דעם אידישן סוחר, רייננעס, און זיין אי-דישן אנגעשטעלטן, לערמאן, און איז דער-נאך אנטלאפן פון אן ארגענטינער טורמע קיין דייטשלאנד, איז דא גע'משפט גע-ווארן און איז פאראורטיילט געווארן צו 15 יאר טורמע און צו א 16-יאריקן פאר-לוסט פון אלע זיינע רעכט.

—(::)—

געוועזענער אפגאניסטאנער קעניג אויפ'ן וועג קיין קאנ-סטאנטינאפאל

ווענעציע, איטאליע, פעב. 18. — גע-וועזענער קעניג אמאנולא פון אפגאני-סטאן, וועלכער איז לעצטן יאר פארטרי-בען געווארן פון זיין לאנד און האט לעצ-טענס געוואוינט אין איטאליע, איז אנ-געקומען אהער מיט זיין ברודער און זיי שווימען פון דאנען אפ קיין קאנ-סטאנטינאפאל. ווי לאנג זיי וועלן דארט פארברייגגען און וואס זיינען די צילן פון זייער רייזע, האבן זיי ניט אנאנסירט.

קאבינעט קריזיס אין פראנקרייך ניט געלייזט

פאריז, פעב. 19. — דער קאבינעט קרי-זיס, פאראורזאכט פון'ם דורכפאל און רע-זיגנאציע פון פרעמיער טארדיאס רעגירונג איז נאך דערוויילי ווייט פון צו זיין גע-לייזט. פרעזידענט דומערג האט זיך בא-ראטן מיט אלע וויכטיקערע פאליטישע פי-רער וועגן דעם ענין, אבער דערוויילי אן רעזולטאטן.

צווישן די וואס דער פרעזידענט האט איינגעלאדן איז אויך געווען פואנקארע, כאטש עס איז ניט זיכער, אויב דער פרע-זידענט האט בדעה אים אנצובאטן די פרעמיערשאפט.

—(::)—

מאכט פאסטקע צו כאפן גנבים און איבערצייגט זיך אליין, אז זי ארבעט גוט

וואקקווארט, אנט., פעב 19. — הא-ווארד אייקינס, א היגער פארמער האט געליטן פון גנבים, וואס האבן גע'גנב'עט ביי אים זיינע עופות. האט ער ביים ער-פות הויז אוועקגעשטעלט אזא סארט פאסטקע, וואס, אז מען רירט זיך אן איר אן, שיסט אויס א ביקס מיט שרויט גלייך אין דעם וואס גייט דורך דער טיר.

באלד האט ער געהאט א געלעגנהייט צו זען, ווי די פאסטקע ארבעט. ווען ער איז אריין אין עופות-הויז, איז אונטער-געשפרונגען א קאץ פון דאך גלייך אויף דער פרוזשינע פון דער פאסטקע. דער ביקס האט אויסגעשאסן און אייקינס האט געקראגן א לאד שרויט אין זיין פוס אריין.

קוואטע אין דרום אפ-ריקע גייט אריין אין קראפט מאי 1

קאפשטאט, דרום אפריקע, פעב. 19 (איטא). — די נאציאנאליסטן האבן אריינגעטראגן אן אמענדמענט צום קוואָ-טא ביל, וואס פאדערט, אז דער ביל זאל אריין אין קראפט מאי דעם 1טן, אנ-שטאט יולי 1טן, און אז ביז דער ביל וועט אריין אין קראפט זאלן אריינגעלאָ-זען ווערן אין לאנד בלויז צו 33 אימי-גראנטן פון יעדן באשריינקטן לאנד.

דער אמענדמענט איז אנגענומען גע-ווארן מיט 55 שטימען צו 47.

מאניטאבער רעגירונג איז קעגן סוב-סידירטער אימיגראציע, זאגט אגרי-קולטור מיניסטער

ענטפערט אויף אנפראגע פון דזשאן קווין. — בערניער און באַ-טשינסקי פאדערן פרייע אימיגראציע

די מאניטאבער רעגירונג וועט ניט פאר-מאכן די פראווינץ פאר נייע אימיגראנטן, האט מר. פרעפאנטעין, אגריקולטור מיניס-טער, דערקלערט נעכטן אין הויז. זי איז אבער קעגן וועלכער ס'איז פארם פון סוב-סידירטער אימיגראציע, אויסער דעם פלאן פון קאלאניזאציע פון בריטישע אינגלאך, און איז קעגן אומערלאכע פראפאגאנדע אין אייראפע פון טראנספארטאציע קאמ-פאניס.

די בריטישע טרעניר טע פארם ארבעטער מאכן דא אויס גאנץ גוט, האט דער מי-ניסטער געזאגט. ער האט אבער צוגעגעבן, אז 18 פון יעדע 100 האבן געמוזט צוריק-געשיקט ווערן, ווייל זיי האבן זיך דא ניט געקאנט צופאסן.

דער מיניסטער האט זיין דערקלערונג געמאכט אין ענטפער אויף אן אנפראגע פון דזשאן קווין, וועלכער האט געוואלט וויסן, וואס וועט זיין די אימיגראציע פא-ליטיק פון דער פראווינציעלער רעגירונג איצט, מיט'ן איבערנעמען פון די נאטיר-לאכע רייכטימער.

דעם מיניסטערס דערקלערונגען האבן ארויסגערופן פראטעסטן פון דזשאזעף בערניער, קאנס., סט. באניפייס, און ג. באטשינסקי, רעגירונגס פארטיי, פון פי-שער. מר. בערניער האט געזאגט, אז די רעגירונג האט אנגענומען אן איינגהארצי-קע פאליטיק, און ער האט געפאדערט אפענע טירן פאר אימיגראנטן.

מר. באטשינסקי האט געלויבט די אי-מיגראנטן וואס האבן אויסגעקליבן קאנא-דע פאר זייער היים, און האט געפרעגט, ווי אזוי וועלן מיר דא שאפן א היימישן מארק, אויב מען וועט האלטן אין אויס-שליסן איינוואנדערער.

מר. פרעפאנטעין האט אין זיין ענטפער פארזיכערט, אז די רעגירונג מיינט בשום אופן ניט אפצוהאלטן דעם נאטירלאכן צופלוס פון אימיגראציע.

טויזנטער קומען צו הזכרה נאך די קדושים פון לעצטע ראיאטן

ירושלים, פעב. 19 (איטא). — טויזנ-טער האבן זיך געשפארט אין דער ישורון שול צו דער הזכרה געמאכט דארטן נאך די קדושים פון די לעצטע ראיאטן, דורכ-געפירט דעם טאג, וואס איז פונקט א האלב יאר לויט דעם אידישן לוח פון די געשעענישן.

רבי יעקב-מאיר איז געווען דער פארזי-צער. די רעדנער זיינען געווען רבי קוק, מנחם אוסישקין און בן-צבי.

דער געדראנג פון'ם עולם ארום דער שול איז געווען אזוי גרויס, אז רבי עוזיאל און אנדערע אנגעזעענע פערזענלאכקייטן האבן ניט געקאנט אריינדרינגען.

ירושלים, פעב. 18 (איטא). — דא האט זיך היינט געעפנט דער פראצעס פון 12 אראבער, אנגעקלאגט אין'ם מארד פון די פיר מיטגלידער פון דער אבושדיד נאזלאן פאמיליע אין חברון.

אברהם אבושדיד, 16 יאר אלט, וועל-כער האט ביינעוואוינט דעם מארד, איז דער הויפט עדות פון דער אנקלאגע. ער האט לעבעדיק באשריבן ווי פיר פון די אנגעקלאגטע, באוואפנט מיט שווערדן, האבן דערשטאכן זיין פאטער. ער דער-ציילט אויך, ווי אן אראבער מיט'ן נאמען אבדעל שאקיר האט אים אליין א זעץ גע-טאן מיט א האק, און ווען ער איז געפאלן האט ער צעגומען זיינע קליידער און אויס-געטרייסלט זיינע קעשענעס.

אמעריקע זאגט זיך אפ פון געבן וויזעס צו די עגונות

ווארשע, פעב. 18 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג האט ענדגילטיק אפגעזאגט די בקשה פון הונדערטער עגונות, וועלכע האבן געוואלט פארן אין די שטאטן צו נעמען חליצה.

דער אמעריקאנער אמבאסאדאר האט מיט א געוויסער צייט צוריק געהאט צוגעזאגט צום ראבינאט צו באמיען זיך צו קריגן וויזעס אמווייניקסטנס פאר א הונדערט פון די עגונות. איצט האט ער אינפאר-מירט דעם ראבינאט, אז זיין רעגירונג האט באשלאסן קעגן ארויסגעבן די ווי-זעס.

פרילינג וועטער הערשט איבער די פריירי פראווינצן

פרילינג וועטער הערשט די לעצטע פאר טעג איבער די פריירי פראווינצן, און די ווארימע כוואליע טראגט זיך איצט ארי-בער ווייטער צו מזרח.

מעדיסין-העט האט ארויפגעווארפן די פוטערלאך און האט אויסגעלאשן די נאז אין די אויוונס, ווען דער טערמאמעטער האט נעכטן דערגרייכט ביז 60 איבער נול. קאלגארי האט אויך ניט שלעכט אויסגע-מאכט מיט א טעמפעראטור פון 52 איבער נול, און סוויפט-קורירענט, סאסק., האט כמעט ווי אנגעיאגט קאלגארי, מיט 50 איבער נול.

אבער אויך אנדערע פונקטן אין די פריירים באריכטן טעמפעראטורן פון 40 איבער נול און העכער.

וויניפעגער גאסן האבן נעכטן אויך אויסגעזעען אין א סך פלעצער ווי קליינע אזערעס, און פארבייגייער האבן געדארפט אפהיטן זיך ניט נאר ניט איבערגעפארן ווערן פון אוטאמאבילן, נאר אויך ניט פארשפריצט צו ווערן פון זיי. די טעמפע-ראטור האט דא היינט פארטאג דערגרייכט ביז 39 איבער נול, מיט אויסזיכטן אויף א מילדן טאג.

אגב - אורחא

פון מארק

דער הערים-גרובער אוונט

עס איז געווען אנגענעם צו זעען דעם געדראנג פון'ם גרויסן עולם ביים וואקער טעאטער זונטאג אוונט, — און איך האב אנגעהויבן טראכטן, אז נאכאלעמען פאר-דינט אפשר דער וויניפעגער אידישער עולם אביסל פון די לויב-געזאנגען וואס געסט טיילן אים אויס.

אט האט מען אראנזשירט א קונסט אוונט, אן סענסאציעס און אן ביליקע פארוויילונגען וואס ציען געוויינלאך אן אמעריקאנער עולם, — אן אוונט אן וועל-כע ס'איז פרעטענזיעס, אויסער אויף קונסט.

און דאך איז דער עולם געקומען אין מאסן, און האט כמעט ווי אנגעפילט דעם גרויסן וואקער טעאטער.

און דאס איז א גרעסערער קאמפלימענט פאר וויניפעגער אידישן עולם, ווי פאר די קינסטלער, וועמעס נאמען איז געגאנגען פאר זיי, און פאר דעם אידיש-נאציאנאלן ארבעטער פארבאנד, וואס האט דער ערש-טער אראנזשירט די אונטערנעמונג און אויף וועמעס ווארט דער עולם האט זיך פארלאזן.

**

פון חיה'לע גרובער האבן מיר זייער פיל געהערט, און מיר האבן טאקע זייער פיל דערוווארטעט פון איר.

סיי איר אייגענער נאמען און סיי דער נאמען פון דער ארגאניזאציע מיט וועלכער זי איז געווען פארבונדן ("הבימה") האבן אונז בארעכטיקט צו שטעלן צו איר זייער גרויסע פאדערונגען.

און אין דעם ערשטן טייל פון איר פראגראם (פאלקס-לידער) האט זי בארעכ-טיקט אונזערע פאדערונגען.

איר כח ליגט ניט לחלוטין אין איר שטימע, נאר אין דער קינסטלערישער אט-מאספערע וואס זי שאפט ארום זיך און אין דער שטימונג וואס שטראלט ארויס פון איר און באווירקט איר עולם.

זי האט פון די איינפאכע פאלקס לידער געשאפן קונסט-ווערק און האט אין זיי אריינגעבלאזן א נייע נשמה. דער עולם האט דערשפירט די נשמה און האט דורכ-געלעבט אירע שטימונגען.

עפעס האט אבער פאסירט מיטן צווייטן טייל פון איר פראגראם, באזונדערס ווען עס איז געקומען צו די חסידישע נגונים. דער פאדים וואס האט זי פארבונדן מיט'ן עולם האט שיר ניט געפלאצט, און זי איז געבליבן כמעט אליין אויף דער בינע, מיט אירע איבערלעבונגען . . .

**

אונזער "ספעץ" איבער חסידישע נגונים ב. שעפס, מיינט, אז חסידישע נגונים לאזן זיך ניט צאמען אין שטרייגגע קינסטלערי-שע פארמען. — זיי דארפן פליסן און שלענגלען זיך פריי, ווי א טייכל, און ניט ווי א געגראבענער קאנאל, הייסט עס.

איך זע אבער ניט אין פארוואס. אט לאזן זיך דאך די מער איינפאכע פאלקס-לידער יא איינפאסן אין קינסטלערישע פארמען.

ס'האט געמוזט זיין עפעס אנדערש. אויף מארגן אוונט, אין פרץ-אינסטיטוט, אין א מער אינטימען קרייז, האבן די זעל-בע און אנדערע חסיד'ישע נגונים אירע געמאכט א שטארקן רושם. זי האט דארטן ניט פארלארן דעם קאנטאקט מיט'ן עולם.

אפשר איז געווען אן אנדער פריינט מיינער: די הבימה, זאגט ער, איז גע-וויינט צו שפילן אין אן אייגענעם קרייז . . .

אבער דאכט זיך אז חיה'לע גרובער האט שוין געשטורעמט גרויסע אודיענצן אין ניו-יארק?

**

אל. הערים איז שוין אונזערער אן אל-טער באקאנטער, און מיר האבן צו אים ווידער אלטע טענות.

העריסעס קינסטלערישע פעאיקייטן זיי-נען אויסער צווייפל. ער איז אבער לײדער געגוינגט אליין אונטערצושעצן זיך און לאזן זיך אויף שקאצעווייען, וואס פארביליקן אביסל זיין קינסטלערישן טאלאנט.

אט, למשל, צוליב וואס זיין פארגרימירן זיך פאר א אידענע אין מיט'ן גרים נעמען דעם עולם אויף זיכער? וואלט ניט בעסער געווען, ווען אל. הערים שטעלט פאר א אידענע (און ער קאן די מלאכה), איידער א אידענע זאל פארשטעלן אל הערים? . .

זיין אויפטריט דא פאראיארן האט מיך באוואויגן צו שרייבן זייער א ווארימען אפרוף וועגן זיין רייף ווערן צו זעלבסט-דערקענונג. אים איז געלונגען פאראיארן אויסצוקלייבן אזא פראגראם, וואו דאס קינסטלערישע אין אים האט געפונען א תיקון.

דאס יאר איז עס אים ניט אזוי געלונ-גען. און ער האט געמוזט זוכן א רעטונג אין דרויסנדיקע עפעקטן.

אגב איז ער אויך דעם צווייטן אוונט בכלל געווען מיל'דיקער אין זיין אויסוואל, ווי דעם ערשטן.

**

און צום סוף — זאגט עס מיר אויס, אז דאס פראגראם איז געווען אביסל צו מא-נאטאן. — ווידער לידער, און ווידער פאר-לעזונגען, — כמעט מיט וואריאציעס.

א בילדל, אן איינאקטער, און דאס גלייכן, וואו חיה'לע גרובער וואלט געהאט א שפיל פאר איר דראמאטישן טאלאנט און אל. הערים — פאר זיין טאלאנט ווי א קאמיקער, וואלט צוגעגעבן דעם פראג-ראם א היבש ביסל פרישקייט.

נאכאלעמען אבער, האבן מיר געהאט צוויי אינטערעסאנטע אוונטן מיט די קינ-סטלער, און מיר וועלן זיי אויפנעמען ווי זייער אנגעלייגטע געסט קומענדיקן יאר, אויב עס וועט זיי אויסקומען זיך צו זיין דא. — צוזאמען אדער באזונדער.

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

פּאָליטישע פּלאָנטערס אין ענגלאַנד

ווען שותפים קריגן זיך, זאָגט מען, איז עס א סימן, אז די געשעפטן גייען ניט כשורה. די פּאָליטישע שפּאַלטונגען אין ענגלאַנד זיינען א סימפּטאָם פון׳ם קריזיס וואָס דאָס לאַנד מאַכט דורך פאַר די לעצטע יאָרן.

פאַר דורות האָט אינ׳ם קאָנסטיטוציאָנעלן לעבן פון ענגלאַנד געהערשט א שטריינגע דיסציפּלין. אין דער פּאָליטיק האָבן אבסאָלוט געהערשט צוויי פּאַרטייען, — די קאָנסערוואטיווע, וואָס האָט פאָרטראָטן די גוט-באַזיצער און די רייכע פאַבריקאַנטן, און די ליבעראַלן, וואָס האָבן מיט זיך פאַרגעשטעלט דעם האַנדלס-קלאַס.

אין די רייען פון די דאָזיקע קלאַסן האָט ניט עקזיסטירט קיין ערנסטע מיינונגס פאַרשיידנהייט. די באַטרעפנדיקע פּאָליטישע פּאַרטייען האָבן פאַרטראָטן אין אַלגעמיין זייערע אינטערעסן, און אזוי ווי אַלץ איז געגאַנגען כשורה און דאָס לאַנד איז כסדר געוואַקסן אין רייכקייט און אין מאַכט, זיינען די צדדים געווען צופרידן צו לאָזן די וועלט גיין ווי זי גייט, און דער קאַמף איז אָנגעגאַנגען בלויז צווישן די צוויי פּאַרטייען פאַר די באַטרעפנדיקע אינטערעסן פון די צוויי קלאַסן וואָס זיי האָבן פאַרטראָטן.

און אזוי איז אינ׳ם קאָנסטיטוציאָנעלן לעבן פון ענגלאַנד באַפעסטיקט געוואָרן און איז שיר ניט פאַרהייליקט געוואָרן די טראַדיציע פון׳ם צוויי-פּאַרטייען סיסטעם, — א סיסטעם, וואָס איז טאַקע זייער באַקוועם אינ׳ם פּאַרלאַמענטאַרישן לעבן פון א לאַנד און וואָס האָט ענגלאַנד געראַטעוועט פון די שטענדיקע רעגירונגס קריזיסן, פון וועלכע אַנדערע אייראָפּיאישע לענדער, באַזונדערס פראַנקרייך, ליידן אזוי.

אָבער מיט עטלאַכע צענדליק יאָרן צוריק האָט דער דריטער קלאַס, דער אַרבעטער קלאַס, אָנגעהויבן דערוואַכן פּאָליטיש און האָט אָנגעהויבן קעמפן פאַר איינפלוס אינ׳ם פּאָליטישן לעבן פון לאַנד. ביסלאַכווייז האָט ער זיך דערשלאָגן צו אַלגעמיינעם וואַל-רעכט און ביסלאַכווייז האָט ער אָנגעהויבן שפּילן אַלץ א גרעסערע ראָל אין דער פּאָליטיק, ביז ער האָט געוואונען די מעגלאַכקייט צו פאָרמירן א רעגירונג. — דערווייל מיט א מינדערהייט שטימען.

אין דעם פּאָליטישן לעבן פון ענגלאַנד האָבן זיך אָנגעהויבן אויסטיילן צוויי הויפּט-שטראָמען, — די לאַנד-באַזיצער און די אינדוסטריאַליסטן פון איין זייט און די אַרבעטערשאַפט פון דער צווייטער זייט. דער דריטער שטראָם, דער מיטלקלאַס, פאַרטראָטן פון די ליבעראַלן, איז שיר ניט צעריבן געוואָרן צווישן זיי. בלויז א דאַנק א גרויסער אָנשטרענגונג מצד דער פירערשאַפט, איז געלונגען צו ראַטעווען די ליבעראַלע פּאַרטיי פון די פאַרניכטנדיקע שפּאַלטונגען וואָס האָבן איר געדראָעט, — א געפאַר פון וועלכער זי איז נאָך איצט ניט פריי: די געשעפטן גייען שלעכט, קריגן זיך די שותפים.

אָבער אויך די אַרבעטער פּאַרטיי, וואָס פאַרטרעט א קלאַס וואָס האַלט נאָך אין דעם סאַמע אָנהויב פון אויפבליאונג פון זיינע ריזיקע כחות, לעבט אויך ניט אינגאַנצן בשלום. שוין אָפּגערעדט פון דעם שוין אָפּגעשפּאָלטענעם טייל וואָס באַלאַנגט צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וואָס שפּילט אגב א נישטיקע ראָל אין ענגלאַנד, קומען פאָר אין די רייען פון דער פּאַרטיי גופא גאַנץ ערנסטע רייבונגען, און עס איז דערגאַנגען אזוי ווייט, אז מיטגלידער פון דער פּאַרטיי האָבן אין פּאַרלאַמענט ניט נאָר קריטיקירט, נאָר געשטימט קעגן זייער אייגענער רעגירונג און שיר ניט געפירט צו איר מפּלה. אַט די רייבונגען האָבן עס געפירט צו דעם, אז פּרעמיער מאַקדאָנאַלד זאָל אַרויסטרעטן פון דער אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי, — דעם אויסגעשפּראָכן סאָציאַליסטישן פליגל פון דער אַרבעטער פּאַרטיי.

נישט אַלץ כשורה איז אויך אין די רייען פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי. דאָרטן זיינען אויך דאָ רייבונגען און צאַנקערייען, — און פון באַזונדער באַדייטונג פאַר איר איז דער איצטיקער אַרויסטריט פון לאָרד ביווערברוק, וועלכער האָט דערקלערט קריג אַלע אַלטע פּאַרטייען און האָט אָנאָנסירט די פאָרמירונג פון א נייער פּאָליטישער פּאַרטיי, וואָס זאָל קעמפן פאַר זיין פּראָיעקט פון פרייען האַנדל אין די גרעניצן פון דער אימפּעריע, — דער "יונייטעד עמפּייר" פּאַרטיי.

אַט די פּאָליטישע רייבונגען און שפּאַלטונגען זיינען א פּועל-יוצא פון דעם ערנסטן עקאָנאָמישן קריזיס וואָס גרויס-בריטאַניע מאַכט דורך, — א קריזיס, וואָס טרייסלט זי אויף ביז צום יסוד.

פאַר דורות און דורות האָט ענגלאַנד געלעבט הויפּטזעכלאַך פון האַנדל סיי מיט אירע קאָלאָניעס, און סיי אויף די מערק פון דער וועלט. א דאַנק דעם און א דאַנק איר צוטריט צו די רויע שטאָפן וואָס זיינען נויטיק פאַר דעם צוועק, האָט זי אַנטוויקלט א ריזיקע אינדוסטריע, וואָס איז געוואָרן דער יסוד פון איר פּראָספּעריטעט.

די מלחמה האָט אויפגעטרייסלט דעם יסוד פון איר פּראָספּעריטעט. די מערק האָבן זיך אָנגעהויבן אַרויסגליטשן פון אירע הענט. — אָדער זיי זיינען פאַראַרימט געוואָרן און קאָנען מער ניט צאָלן פאַר אירע סחורות, אָדער זיי האָבן אָנגעהויבן אַליין אַנטוויקלען זייערע אייגענע נאַציאָנאַלע אינדוסטריעס. אגב זיינען די פאַרבינדונגען צווישן דעם "מוטער-לאַנד" און די דאָמיניאָנס אָפּגעשוואַכט געוואָרן, — די לעצטע האָבן איינגעפירט זייערע אייגענע נאַציאָנאַלע ווירטשאַפטן, און זיינען מער ניט קיין אומבאַשרייַנקטער מאַרק פאַר די סחורות פון דעם "מוטער-לאַנד".

די פּראָבלעמען וואָס שטייען פאַר ענגלאַנד זיינען איצט אַזעלכע שווערע, אז מען הערט אויף צו גלויבן אין די כחות פון וועלכן ס׳איז פּאַרטיי פּראָגראַם צו לייזן זיי. פאַרשיידענע מענשן זוכן פאַרשיידענע וועגן, און דערפאַר — די מיינונג פאַרשיידנהייטן און די רייבונגען.

כאַראַקטעריסטיש איז דאָ לאָרד ביווערברוקס "קרייצצוג" פאַר אימפּעריאַלן פרייען האַנדל. ער וויל לייזן ענגלאַנדס פּראָבלעם דורך א פאַראייניקונג פון אַלע טיילן פון דער אימפּעריע אין איין עקאָנאָמישער איינהייט, און מיט א טאַריף-באַריער קעגן אַנדערע לענדער.

פון דעם שטאַנדפּונקט פון דער בריטישער אינדוסטריע זעט עס אויס צו זיין זייער א גוטער פּלאַן, — דאָס וועט פאַר איר מאָנאָפּאָליזירן דעם מאַרק אין דער אימפּעריע. די דאָמיניאָנס און קאָלאָניעס באַט ער דערפאַר אַן דעם קאָנקורענץ-לאָזן בריטישן מאַרק פאַר זייערע רויע פּראָדוקטן.

דאָס איז אָבער אַן אוטאָפּיע דערפאַר, ווייל דער קאַנאַדער פאַבריקאַנט, למשל, וועט קיינמאָל ניט איינגיין אויף א פרייען מאַרק אין קאַנאַדע פאַר בריטישע סחורות, וואָס וואָלט אויפגעטרייסלט זיין פּאָזיציע. פון דער צווייטער זייט, וועט דער בריטישער געברויכער קיינמאָל ניט איינשטימען אויף וועמעס ס׳איז מאָנאָפּאָל אויף אַרטיקלען פון ערשטן געברויך, ווי ברויט, וואָס וועט העכערן זייערע פרייזן.

עס איז קיין ספק ניט, אז לאָרד ביווערברוקס פּלאַן אַפּעלירט שטאַרק צו א גרויסער צאָל בריטישע וויילער, באַזונדערס צווישן די אינדוסטריאַליסטן, זיין נייע פּאַרטיי, קאָן דערפאַר זייער טיף איינשניידן זיך אין דער קאָנסערוואַטיווער, וועלכע האָט ניט געוואָגט אָנצונעמען זיין פּלאַן, אויס ... זיינע שטימען ... סך געברויכער.

ליידי רעדינג

(א בריוו פון "איטא")

פון ב. אשר

ענגלאַנדס טרויער. — פון אַן אַמעריקאַנער אימיגראַנטקע א אינדישע וויצע-קעניגין. — איר ווירקונג אויף איר מאַן. — "דער זילבערנער לעפל".

אין א חושך׳דיקן רעגנדיקן טאָג, א מיאוסן אַפילו פאַר לאָנדאָן, האָט די קאַלטע ערד איינגעשלונגען איינע פון אונזערע נאָבעלסטע פרויען, — ליידי רעדינג.

דער שלעכטער וועטער האָט ניט געשטערט דעם גרויסן עולם פון צו פאַרזאַמלען זיך אָפּצוגעבן דער נפטרת דעם לעצטן כבוד. עס זיינען געקומען פאָרשטייער פון אַלע וויכטיקסטע אידישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס אין ענגלאַנד און פיל פריינט און פאַרהערער פון דער משפּחה. צווישן די מלווים האָבן זיך געפונען די פּני פון׳ם ענגלישן אינדטום: סער הערבערט סעמועל, לאָרד סווייטלינג, אידישע דעפּוטאַטן פון פּאַרלאַמענט און אַנדערע. די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע איז געווען פאָרטראָטן דורך הערי סאַקער; דאָס פּאַלעסטינער אידנטום דורך פּנחס רוטנבערג. עס זיינען געקומען אויך פאָרשטייער פון פון אינדיען אין זייערע נאַציאָנאַלע קאָסטיומען, און ניט קוקנדיק דערויף וואָס עס איז געווען זונטאָג, איז אויך געקומען א היבשע צאָל קריסטן און צווישן זיי אויך לאָרד דזשאַרדזש מיט זיין זון מאַיאָרגווילים לאָרד דזשאַרדזש.

די לויה איז פאַרגעקומען אין גאָלדערס גרין אויפ׳ן בית עולם פון דער רעפאָרמער קהילה. די נפטרת איז פאַרברענט געוואָרן און די אַש איז אַריינגעלייגט געוואָרן אין א קאַסטן פון פּיאַלעטן פאַרב, באַדעקט מיט בלומען קראַנצן. די צאָל קראַנצן וואָס זיינען צוגעשיקט געוואָרן איז געווען אזוי גרויס, אז דער גאַנצער וועג פון׳ם מתים-שטיבל אויפ׳ן בית-עולם ביז׳ן קבר איז פון ביידע זייטן אויסגעבעט געווען מיט בערג בלומען.

די הויפּט אבלים זיינען געווען לאָרד רעדינג; זיין בן יחיד, לאָרד ערלעי, וועלכער האָט זיך לעצטנס באַרימט געמאַכט אַלס דער אידישער אַדוואָקאַט אין דער אויספאָרשונגס קאָמיסיע אין ארץ-ישראל; הערי אייזיקס — א ברודער פון לאָרד רעדינג, און דער באַרימטער דראַמאַטורג אַלפרעד סוטראָ — א שוואָגער פון לאָרד רעדינג.

די לויה איז געווען איינע פון די קורצסטע, וואָס איך האָב געזען ווען עס איז צוגעקוקט. צוועלף אַזייגער זיינען די הויפּט אבלים אָנגעקומען און אין א פערטל שעה אַרום איז אַלץ געווען פאַראיבער. דער רעווערענד האָט געזאָגט א פּאָר קאַפּיטלאַך תהלים אין ענגליש פאַר דער קבורה און קדיש נאָך דער קבורה. קיינע הספדים, קיינע שבחים. א שטילע און באַשיידענע לויה; שטיל און באַשיידן ווי דאָס לעבן פון דער נפטרת.

ליידי רעדינג׳ס וואָרט שטאַרק באַדויערט אין ענגלאַנד. עטלאַכע טעג נאָכאַנאַנד האָט די גאַנצע פּרעסע זי מספּיד געווען אין לאַנגע נעקראָלאָגן און זאַגאַר אין לייט-אַרטיקלען. שוין לאַנג האָט א פרוי׳ס טויט ניט געמאַכט אזא טיפן רושם אין ענגלאַנד, ווי דער טויט פון ליידי רעדינג — אויסגעשלאָסן, געוויינטלאַך, פרויען פון דער קעניגלאַכער פאַמיליע.

און פון די הספּדים זעט מען, אז ס׳איז ניט בלויז דערפאַר, ווייל זי איז געווען א פרוי פון א גרויסן מאַן, וועלכער איז באַליבט און געשעצט, נאָר צוליב אירע אייגענע מעלות, צוליב אירע אייגענע פאַרדינסטן.

זי איז געווען איינע פון יענע פרויען, וועלכע האָט באַלאַנגט צו די ליכטיקסטע אידישע פרויען פיגורן פון די פאַרגאַנגענע דורות. ליכטיקע שטראַלן האָבן זיך פון איר געצויגן און געוואַרעמט די הערצער פון אַלע, וואָס זיינען געקומען מיט איר אין באַרירונג. איינגעהילט אין א שלייער פון אור-אַלטער אידישער נאָבלקייט, פון אידישן רחמים און אידישער צנועות האָט זי דורכגעשוועבט אין לעבן, און מענשן זיינען פאַר איר געשטאַנען מיט דרך-ארץ מיט יראת הכבוד, באַוואונדערט איר אייגעלקייט, איר צאַרטקייט, אירע ליבע צו מענשן; באַוואונדערט די אידישע פרוי, די אידישע מוטער.

ליידי רעדינג האָט אַלס מיידל געהייסן עלים עדיטה כהן. זי איז געווען די דריטע טאָכטער פון אַן אַמעריקאַנער אידישן סוחר, אַלבערט כהן, וועלכער האָט זיך באַזעצט אין לאָנדאָן, ווען זי איז נאָך געווען זייער יונג. איר באַגעגעניש מיט לאָרד רעדינג איז געווען זייער ראָמאַנטיש. זי האָט זיך מיט אים באַקאַנט אויף א שיף אויף וועלכן ער האָט געאַרבעט אַלס מאַטראָס. ער איז דאַמאָלט געווען נאָך גאַנץ אומבאַקאַנט, א דורכגעפאַלענער סוחר, מיט א נייגונג צו גרויסע אַוואַנטיורן, אָבער אָן שום אחיזה. א הייסע ליבע האָט זיך צווישן זיי אַנטוויקלט און זי האָט אָנגעהויבן ווירקן אויף אים, אז ער זאָל נעמען שטודירן אַלס אַדוואָקאַט. ער איז שוין דאַמאָלט אַלט געווען 26 יאָר און האָט נעגליובט, אז ס׳איז פאַר אים צו שפּעט אָנצוהויבן צו שטודירן. אָבער ענדלאַך האָט ער נאָכגעגעבן. זי אַליין פלעג מיט אים זיצן נעכט און שטודירן מיט אים צוזאַמען כדי ס׳זאָל פאַר אים גרינגער זיין די אַרבעט. אין יאָר 1887 האָבן זיי חתונה געהאַט און אינ׳ם זעלבן יאָר איז ער געוואָרן אַדוואָקאַט.

אין עטלאַכע יאָר אַרום איז ער באַרימט געוואָרן אַלס איינער פון די גרעסטע אַדוואָקאַטן אין ענגלאַנד, אויב ניט פאַר דעם גרעסטן. זיין פּאָפּולאַריטעט אין לאַנד איז שטאַרק געוואַקסן און האָט אים געבראַכט אויך גדולה און כבוד. שפּעטער איז ער אַרויף אויף דער פּאָליטישער אַרענע און אין א קורצער צייט האָט ער דערגרייכט צו אַזעלכע הויכקייטן, וועגן וועלכע ער האָט אפשר קיינמאָל ניט געחלומ׳ט. ער איז געוואָרן הויפּט פּראָקוראָר אין אַסקוויט׳ס ליבעראַלער רעגירונג, באַקומען דעם טיטל סער, געוואָרן א קאַבינעט מיניסטער, אַרויס פון קאַבינעט און באַשטימט געוואָרן אַלס הויפּט-ריכטער פון גרויס-בריטאַניע. באַקומען דעם טיטל לאָרד; באַשטימט געוואָרן אין דער מלחמה צייט אַלס ספּעציעלער אַמבאַסאַדאָר אין אַמעריקע, זיך אומגעקערט אהיים און ווידער פאַרנומען זיין ריכטער-שטול; באַשטימט געוואָרן דערנאָך אַלס וויצע-קעניג קיין אינדיע; באַקומען דעם טיטל גראַף נאָכדעם דעם טיטל מאַרקיז. צו אזא גלענצענדער קאַריערע און אין אזא שנעלער תקופה האָט זעלטן ווער זוכה געווען.

ס׳איז קיין ספק ניט, אז די ליבע פון זיין פרוי צו אים און זיין הייסע רירנדע ליבע צו איר, האָט א סך געהאָלפן צו ווערן דאָס וואָס ער איז. ער האָט אָפט געקלערט, און דערקלערט, אז ער דאַרף איר פאַרדאַנקען פאַר אַלץ: "מיין פרוי," — האָט ער אַלעמאָל געזאָגט, — "האָט מיך דערמוטיקט ווען די הימלען זיינען שוואַרץ געווען. זי האָט קיינמאָל ניט אויסגעפּעלט, ווען א געלעגנהייט האָט געפאָדערט, אז זי זאָל זיין אָנוועזנד. זי האָט געטאָן מער צו באַזייטיקן ראַסן-שנאה צווישן ענגלאַנד, ווי סיי וועלכע אַרבעט, וואָס איך האָב אַליין געטאָן".

אינדיע האָט זי געקאָסט איר לעבן. דאָקטוירים האָבן איר פאַרבאָטן דאָרט צו זיין, אָבער זי האָט זיך ניט געוואָלט שיידן מיט איר מאַן און ניט געוואָלט אויפגעבן איר אַרבעט פאַר די קינדער פון אינדיע. פאַר די פינף יאָר צייט, וואָס זי האָט דאָרט געלעבט, האָט זי זיך מיט לייב און לעבן אַריינגעוואָרפן אין דער אַרבעט צו זאָרגן פאַר׳ן געזונט פון די ניי-געבוירענע קינדער און האָט אויף דעם געבויט אויפגעטאָן וואונדער. די שטערבלאַכקייט צווישן קינדער איז דאָרט שטאַרק געפאַלן א דאַנק אירע באַמיאונגען. די אינדיאַנער האָבן זי ממש פאַרגעטערט. ווען זי איז דאָרט איינמאָל ערנסט קראַנק געוואָרן, האָט מען פאַר איר מתפּלל געווען אין די בודיסטישע טעמפּלען, אין מאַכמעדאַנישע מעטשייען און אין אידישע שולן איבער׳ן גאַנצן לאַנד. ס׳איז געווען אַן אמת׳ער יום-טוב ווען זי איז צוריק אויפגעשטעלט געוואָרן אויף די פיס.

די רעגירונג האָט אָפּגעשאַצט איר גרויסע אַרבעט. זי האָט באַקומען איניקע אויסצייכענונגען א חוץ טיטולן פון איר מאַן. זי איז געווען די דאַמע "גראַנד קראָס" פון בריטישן רייך, א ליידי פון אימפּעריאַלן אָרדען פון דער אינדישער קרוין. זי האָט נאָך געהאַט אַנדערע אויסצייכענונגען און טיטולן.

אויף וויפיל זי האָט זיך באַליבט געמאַכט אין אינדיע, זאָגן עדות די קרענץ וואָס זיינען אַרויפגעלייגט געוואָרן אויף איר אָרון פון אינדיאַנער סטודענטן . . . אויף איינעם פון די קרענץ איז געווען אויפגעשריבן:

"פון די סטודענטן וואָס האָבן געליבט, באַוואונדערט און אָפּגעשאַצט איר העכסט נאָבעלע אַרבעט אין משך פון איר געפינען זיך אין אונזער טייערער מוטערלאַנד, לטובת אונזערע מוטערס, ברידער און שוועסטער".

אזא אויפשריפט צו א געוועזענער וויצע-קעניגין, ווען די באַציאונגען צווישן ענגלאַנד און אינדיע זיינען אזוי שטאַרק אָנגעצויגן, זאָגט זייער א סך. עס ווייזט בולט, וואָס פאַר א נאָבעלע נשמה זי האָט פאַרמאָגט, ווען אין א ים פון האַס, אומצוטרוי, און בייזע געפילן, האָט זי געוואונען דאָס האַרץ פון די מיליאָן אינדיאַנער, וועלכע טרויערן איצט נאָך איר, ווי נאָך אַן אייגענער.

***

די ענגלענדער האַלטן לאָרד רעדינג׳ן פאַר א מזל׳דיקן מענשן. זיי זאָגן אויף אים, "אז ער איז געבאָרן געוואָרן מיט א זילבערן לעפעלע אין מויל", — שיין, געזונט, טאַלאַנטפול, באַרימט און באַליבט, — וואָס קאָן נאָך א מענש גלוסטן!

אויף דער לויה פון ליידי רעדינג האָט ער אויסגעזעען ווי א צעבראָכענער מענש. א פאַרעלטערטער, איינגעבויגענער איד. דאָס זילבערנע לעפעלע איז אַרויסגעפאַלן פון זיין מויל.

פעברואַר, 1930, ("איטא").

קינדערשע צרות

פון א. אסאָווסקי

— 2 —

מישא עלמאַן

דריטע פאָרזעצונג

ס׳איז געווען נאָך גאָר פרי, ווען מישא האָט זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף יענעם פרימאָרגן אין האָספּיטאַל.

דער גרויסער האָספּיטאַל צימער איז געשטאַנען שטיל און באַוועגלאָז. אַלע חולאים זיינען געלעגן אויף די בעטלאַך. קיינער האָט ניט גערירט מיט קיין אבר, פון ערגעץ האָט זיך ניט געהערט קיין שאָרך.

די זון האָט געשאָטן אירע פייערדיקע שטראַלן דורך די שויבן פענסטער און ווי אָפּגעשאָטן מיט הייסן פריסעק די אייזערנע בעטלאַך און די בלייכע פאַרגעלבטע פּנים׳ער פון די קראַנקע.

ער האָט זיך אויפגעזעצט אויפ׳ן בעטל און האָט אַרויסגעקוקט דורכ׳ן פענסטער. שוין פון א צייט אז דער פענסטער איז געוואָרן זיין טייערסטער פריינט. דאָ וואַרט ער אָפּ זיין מאַמע, וועלכע באַווייזט זיך צו אים א פּאָר מאָל אין טאָג. פון דאַנען קאָן ער זעען דאָס גאַנצע שטעטל, וואָס ליגט דאָרט אונטערן באַרג אַראָפּ, דעם ברייטן שטיק גרינגס וואָס פון יענער זייט וועג׳ די דורכלויפנדע דאַקטוירים און שוועסטער. דאָס איז בכלל אַלעמאָל לעבעדיק, די לופט פרישער ווי אין האָספּיטאַל. די מענשן געזונטע, לאַכנדע און פריילאַכע.

איצט איז אַלעס געלעגן פוסט און ליידיק. די שטילקייט און רואיקייט האָט זיך געלייגט עפּעס שווער אויף זיין הערצעלע און ער האָט זיך דערמאָנט אין זיין מאַמען, אין זיינע ברידערלאַך, יאַשאַ, סיאָמאַ און באַרי, ער וואָלט זיך איצט מיט זיי שפּילן. און עס פאַלט אים איין צו געפינען דאָרט אונטן אין שטעטל זיין הויז, ער וואָלט עס דערקאַנט, פּילייכט וועט ער זעען די מאַמע אַרויסגיין פון טיר וועט ער זי אָנפּעגנאַגען רופן. ער וועט שרייען מאַמע! וועט זי קומען צו אים, און אפשר וועט ער זעען יאַשאַן ווען ער גייט אין חדר אָדער באַרין ווי ער שפּילט זיך מיט סיאָמאַן . . .

בום — בום — דלין, בום . . . צעטראָגט זיך פּלוצלונג א קול פון קלויסטער גלעקער, מישא ציטערט אויף און באַהאַלט זיך אונטער דער קאָלדרע. דאָס קלינגען שרעקט אים. און ער ליגט אין איין ציטערניש. ער קאָן ניט ליידן, ער האָט מורא. אַט פיבערט אים שוין, ער ציטערט פון קעלט. ער דערפילט אַן איבל אַרום הערצעלע.

און די גלעקער ווערן חוצפּה׳דיקער און שטאַרקער. איצט קלינגט שוין ניט אין איין קלויסטער נאָר אין אַלע. און די גאַנצע לופט איז פול געוואָרן מיט דעם מעטאַלנעם בום — בום. און צום בום׳ בום פון די קלויסטער גלעקער, זיינען איצט צוגעקומען אַנדערע קולות וואָס האָבן זיך געריסן פון מענשלאַכע העלזער.

די חולאים האָבן זיך מיט שרעק אויפגעכאַפּט פון די בעטן, געוואָרפן זיך צו די פענסטער, און מיט שרעק געקוקט איינע אויף די אַנדערע, אָן ווערטער.

דער אַלטער לייבקע נאָר, וואָס איז געלעגן אין ווינקל, האָט זיך אָנגעכאַפּט ביים קאָפּ און גענומען זיך שאָקלען אין פאַרצווייפלונג ווי א זייגער אומרו הין און צוריק און געקרעכצט עפּעס א תפילה.

די קולות זיינען געוואָרן וואָס א מינוט אַלץ שטאַרקער און חוצפּה׳דיקער, און ווי א וואַסער כוואַליע זיך געקייקלט פון איין פּלאַץ צום צווייטן, אָנזאַמלענדיק נייע כחות בעת זי קייקלט זיך כדי צו ברעכן זיך מיט א גערויש און דונער.

מישא האָט גאָרניט פאַרשטאַנען וואָס עס טוט זיך דאָ. וואָס קלינגען די גלעקער עפּעס? ווער שרייט עס דאָרט אזוי גאַנץ פּחי? וואו דונערט עס? די אַלגעמיינע שרעק. וועלכע האָט אַלעמען אַרומגענומען, האָט אים פאַרכאַפּט און געהאַלטן ווי אין א צוואַנג, ער האָט געציטערט מיט אַלע גלידער.

דער שטורם וואָס האָט געבושעוועט דאָרט אונטערן באַרג איבער די קעפּ פון די אידן אין שטעטל און האָט געפונען אַן אָפּקלאַנג דאָ צווישן די חולאים, האָט געצונדן זיין קליין מוח׳ל און גערייצט זיין פאַנטאַזיע.

ער האָט געוואָלט און ניט געקאָנט זיך פאָרשטעלן וואָס דאָרט קומט פאָר. פאַרוואָס שרעקן זיך אזוי אַלע דאָ? וואָס קלאָגט אזוי דער אַלטער ר׳ לייבקע?

דער דאָקטאָר מיט׳ן אויפזעער, און א פּאָר שוועסטער מיט א סאַניטאַר זיינען אַריינגעקומען אין פּאַלאַטע. אַלע, אויסער דעם סאַניטאַר זיינען געווען ווייס ווי קאַלך, דערשראָקן און אויפגערעגט. אַלע האָבן גערעדט אזוי שטיל, אויפגערעגט, ערנסט. און דער שרעק און צער האָט נאָך מער געדריקט די שטימונג אַרום.

מען האָט זיך גענומען רוקן די בעטן, אַריינטראָגן נייע בעטן, אַרויספירן חולאים און מאַכן נייעם פּלאַץ.

"מען וועט מוזן נוצן יעדער שפּאַן פּלאַץ" האָט שטיל געזאָגט דער אויפזעער, "ליבערמאַן, טעלעפאָנירט אז עס זיינען שוין דאָ מאַסן פאַרוואונדעטע, פילע טויטע.

"שרעקלאַך, שרעקלאַך", האָט קריצנדיק מיט די ציין און איינהאַלטנדיק דעם כעס אַרויסגעשטאַמלט דער אַלטער דאָקטאָר. "גאָר אָן גאָט אין האַרצן, בעסטיאַליש מערדערלאַך", "נחשבנו כצאן לטבח יובל", — האָט זיך אויפ׳ן צעקלאָגט דער אַלטער לייבקע, און היסטעריש זיך גענומען קלאַפּן אין האַרצן. "פאַרוואָס? — פאַרוואָס באַשיצט ניט גאָט זיינע קינדער.

די קולות פון טאָל האָבן זיך געקייקלט און געטראָגן אַלץ שטאַרקער און ווילדער ווי זיי וואָלטן באַקומען אַלץ נייע כחות. אַלע אין צימער האָבן זיך א וואָרף געטאָן צו די פענסטער. "עס ברענט!" — האָבן אַלע ווי אין איין קול פאַרצווייפלט און דערשראָקן אויסגעשריען. "זיי צינדן דאָס שטעטל" — האָט דער אַלטער לייבקע געקרעכצט אין אַנגסט, און ביטער געבראָכן מיט די הענט.

"גאָטעניו, פאַרוואָס שטראָפסטו אונז אזוי שטאַרק?" — האָט זיך געריסן פון זיין ברוסט א פּראָטעסט פראַגע צו גאָט. איצט האָט מישא זיך אויך אָנגענומען מיט מוט און האָט אַריינגעקוקט אין פענסטער, פון צענדליקע פּלעצער אונטען אין שטעטל האָבן זיך געהויבן צו די הימלען שוואַרצע זיילן געדיכטער רויך. צווישן רויך האָבן זיך געריסן גרויסע פייערדיקע צינגען. דער ווינט האָט געטראָגן דעם פייער און רויך אין דער ריכטונג פון האָספּיטאַל און עס האָט זיך אים אויסגעדוכט ווי א שוואַרץ-רויטער פייער וואַנט קייקלט זיך אין דער לופט און וועט באַלד איינשלינגען אים און אַלע וואָס ליגן דאָ.

יענער טאָג איז געבליבן איינגעקריצט מיט פייער און בלויז אין מישא׳ס קליין מוח׳ל.

יענער בלוטיקער טאָג איז געוואָרן דער צווייטער ווענדונג פונקט אין זיין יונגן לעבן.

קיינער האָט אים גאָרניט געזאָגט. נאָר פון די בליקן פון די מענשן אַרום אים, פון די אָפּגעהאַקטע רייד, פון די שמועסן צווישן די חולאים ווען זיי האָבן געמיינט אז ער שלאָפט, אָדער הערט ניט, האָט ער שוין געוואוסט אז זיין מוטער איז טויט, אז ער איז א יתום, אז קיינמאָל מער, וועט שוין זיין מאַמעלע ניט קומען צו אים צום פענסטער, שמייכלען צו אים, רופן אים מישעניו! טייערינקער זונעלע! קיינמאָל וועט ער שוין איר ניט זעען. קיינמאָל וועט ער ניט קריכן אויף שויס, פאַרוואַרפן זיינע קליינע הענטלאַך אַרום איר האַלז און צוטוליען זיך צו איר באַק. א שרעקלאַכער ווייטאַג פאַרקלעמט אים אַרום האַרץ און ער צעוויינט זיך אויף א קול, אז אַלע חולאים דערשרעקן זיך פאַר אים און טוען זיך א לאָז צו אים.. אימיצער ברענגט צו די שוועסטער וועלכע בייזערט זיך אויף אַלע, און אויף קיינעם ניט. שיקט א פראַגענדיקן בליק צו די קראַנקע — וועלכער רעדט אָן ווערטער. — "ווער האָט אייך געבעטן צו פּלאַפּלען?" די חולאים שווערן זיך אז קיינער האָט גאָרניט געזאָגט. מישא פאַרשטייט שוין אַפילו אָט די שטומע שפּראַך און שרייט דורך טרערן: "מיין מאַמעלע! כ׳וויל מיין מאַמעלע".

ווען עס איז געקומען די צייט פאַר מישא׳ן צו פאַרלאָזן דעם האָספּיטאַל, און די שוועסטער האָט אים אָפּגעבאָדן און אָנגעטאָן אין א נייעם אָנצוג און אַריינגעפירט אין קאַנטאָר, האָט ער צו זיין גרויסער פרייד דאָרט געטראָפן זיינע ברידערלאַך צוזאַמען מיט עפּעס א פרעמדער דאַמע וועלכע האָט זיך צעשריבן פאַר אים אין א בוך און גענומען אים אויף די הענט און אים אַרויסגעטראָגן פון האָספּיטאַל.

מען איז געפאָרן אין א דראָזשקע, אַלע פינף. ער ביי דער דאַמע אויף די הענט, באַרי ביי דער זייט, און מאַשיע און סיאָמע אַנטקעגן. דערנאָך איז מען געפאָרן מיט דער באַן, לאַנג געפאָרן, און ענדלאַך איז מישא מיט זיינע ברידער מגולגל געוואָרן אין איינער פון די צייטווייליקע קינדער היימען וועלכע זיינען אויף גיך אָרגאַניזירט געוואָרן צו אָפּראַטעווען כאָטש א טייל פון די יתומים וואָס זיינען פאַרבליבן נאָך די גרויסע אומגליקן.

(שלום מאָרגן)

פאַר אייך און אייערע

פינף מינוט מיט זיך

זעצט אייך אוועק און דענקט וועגן זיך זעלבסט. נעמט גייסטיקן סטאַק פון וואָס איר זייט, און אויף וואָס איר באַשטייט. אפשר וועט איר האָבן יעדע אורזאַך אין דער וועלט צו זיין צופרידן מיט אייער לעבן. אפשר קאָנט איר קוקן אויף צוריק צו א שטענדיקן רעקאָרד פון דערגרייכונג. קאַלעדזש — א קאַריערע — אָנערקענונג — דאָס אַלצדינג האָבן אפשר נאָכגעפאָלגט אין זייער נאַטירלאַכן גאַנג. דאָך האָט איר גענומען אין אַנבאַטראַכט די גרעסטע געפאַר פון פּראָפעסיאָנעלן לעבן — דעם סאַמע וויכטיקן פאַקט אז אייער דערפאָלג וועט שטענדיק, ביז א גרויסן גראַד, זיין אָפּהענגיק פון אייערע אייגענע אָנשטרענגונגען, וואָס איר אַלס א פּראָפעסיאָנעלער מאַן, טראָגט אייער גאַנצע ביזנעס "אויף אייערע פּלייצעס"?

היינט, שטייענדיק פעלזן-שטאַרק, מיט א גוזיכערטער פּאָזיציע, קאָן עס אפשר זיין שווער פאַראויסצוזען וואָס עס קאָן זיך טרעפן סיידן איר האָט געמאַכט די סעקיוריטי זיכער. פאַראויסשטייענדיקע עלטער, פּאָלקלענערטע פעאיקייט, דאָס זיינען אַלץ מעגלאַכקייטן. צוגעגעבן צו זיי, איז די באַשטימטע ניט זיכערקייט פון מאָרגן. שטייענדיק פּנים צו פּנים מיט אַזעלכע פאַקטן איז די וויזע פון געפלאַנטע אינשורענס א זעלבסטפאַרשטענדלאַכע, דאָס איז דער איינציקער וועג אויף וועלכן איר קאָנט זיך פאַרזיכערן מיט עקאָנאָמישער סעקיוריטי פאַר די קומענדיקע יאָרן.

א פּאָסט קאַרד אויף דעם אַדרעס אונטן ברענגט אייך פולשטענדיקע אינפאָרמאַציע וועגן אַלץ וואָס איר וואָלט געוואָלט וויסן וועגן מיוטשועל אינשורענס.

THE MUTUAL LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA
WATERLOO, ONTARIO
Established 1869
SIMON STOCKHAMMER
Representative
THIRD FLOOR LINDSAY BLDG.,
WINNIPEG, MAN.

אין דעם נייעם
פונטיקן פעקל

קריסטיס גריהעם ווייפערס דער נייער איין פונט פעקעדזש, זיינען באַרימט פאר זייער כּרופּקער פרישקייט. געשמאַק, נאַרהאַפטיק — גוט פאר אַלעמען. אויך פארקויפט אין באַלק.

Christie's Biscuits
The Standard of Quality Since 1853

אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע
פון דר. ל. ב—ן

(פאָרזעצונג)

— און אז דו ווערסט זאָגן "ניין" פון ניט אוועק ריכטיק די פאַסטקע פאר די העלפן? — האָט רובינטשיק אויסגעשריען. — טו זיך אָן און קום. נאָך דיינע זאַכן וועל מיר דערנאָך שיקן. רויכערסט? נאַ דיר א גוטן סיגאַר.

זיי האָבן ביידע פאַררויכערט.

— וועל, איך מוז איך פאָלגן — האָט ראָבינס דאַן אַרויסגערעדט — באַזונדערס ווען דו, עני, בעטסט מיך. האָסט שוין א חתן?

עני איז רויט געוואָרן.

— איך געפעל קיינעם ניט — האָט זי געענטפערט מיט א שמייכל.

— דאָס גלויב איך ניט.

— אמת! — האָט זיך רובינטשיק אַריינגעמישט — זי האָט ניט הויז שכל ווי צו כאַפּן א באָי. טויזנט מאָל האָב איך איר שוין געזאָגט: — דו שטעלסט היינט ביז איבער א יאָר, וועט דיר עפּעס מיין . . .

— אָ, פּאַפּאַ! — האָט עני זיך א צאַפּל געטאָן און אירע אויגן זיינען פאַרלאָפן מיט טרערן.

— דאָס איז דאָך אן איינענער מענש, מען מעג דאָך פאַר אים זאָגן דעם אמת... אז דו טויגסט פאָרט ניט פאַר דעם... רוטקע וואָלט שוין הונדערטער באָיעס געהאַט אין פאַסטקע ווי! זי האָט שכל...

— וואָס פאַסטקע? ווען פאַסטקע?

— האָט זי אויסגעשריען שיר ניט מיט טרערן אינ'ם קול.

— וואָס דען איז דאָס? ווען א באָי האָט חתונה מיט א מיידל, פאַלט ער ניט אַריין אין א פאַסטקע? זיין לעבן איז דערנאָך קאַפּוט, פאַרפאַלן, ניט אַרויסצורייסן זיך פון דער פאַסטקע לעולם ועד. נישט אזוי, דזשאָזעף?

ראָבינס האָט גוטמוטיק געענטפערט:

— און איך בין געקומען אַהער זוכן אזא פאַסטקע.

— וואָס מיינסטו?

— איך מיין . . . פשוט חתונה צו האָבן . . .

אי רובינטשיק, אי עני, האָבן אים אָנגעקוקט מיט גרויסע אויגן.

— וואָס מיינסטו, דזשאָזעף? דו ביזט נאָך א סינגלמאַן? איך האָב טאַקע זיך גאָר פאַרגעסן צו פרעגן ביי דיר וועגן דיין פאַמיליע — האָט רובינטשיק אַרויסגערעדט פאַרוואונדערט.

— איך האָב ניט קיין פאַמיליע, און איך בין געקומען נאָך ניו-יאָרק טאָן א שידוך . . .

— אזוי גאָר? — האָט רובינטשיק שטיל אַרויסגעמורמלט, שנעל א קוק געטאָן אויף עני'ן מיט א באַזונדערן בליק, און אזוי שנעל פון איר דעם קאָפּ אוועקגעדרייט, אזוי ווי ער וואָלט מורא געהאַט, אז זיינע אויגן זאָלן ניט פאַרראַטן דעם געדאַנק, וואָס האָט פּלוצלונג אין זיין מוח אויפגעבליצט . . .

און אין א ווײַלע אַרום זיינען אַלע — מר. רובינטשיק, זיין טאָכטער, און מר. ראָבינס געזעסן אין רובינטשיק'ס מאַשין און זיינען געפאָרן נאָך ברוקלין.

זיצנדיק אין דער מאַשין האָט רובינטשיק פריער גערעדט וועגן פאַרשיידענע זאַכן און עני האָט פאַר'גנב'עט'ערהייד געוואָרפן געהיימע בליקן אויף ראָבינס'ן וועלכער, פון זיין זייט, האָט אויך פון צייט צו צייט א פאַר'גנב'עטן בליק איר צוגעוואָרפן. און מיט אַמאָל האָט רובינטשיק, כלומרשט ווי גאַרניט מיינענדיק, גענומען לויבן עני'ן ביז אין הימל אַריין און האָט אויסגערעכנט וויפיל יונגעלייט, שיר ניט קיין מיליאָנערן, האָבן זיך געשדכנ'ט צו איר און פאַרוואָס זי האָט זיי ניט געוואָלט. ער האָט איינגאַנצן פאַרגעסן, וואָס ער האָט פריער אין האָטעל געזאָגט בנוגע דעם דאָזיקן ענין . . .

עני, מיט אן אָנגעצונדענעם פנים און צעמישטע אויגן, האָט געטראַכט: — גוואַלד, זיין לויבן ליגט מיך אין דער ערד אַריין!

און ראָבינס האָט אין האַרצן געלאַכט און געטראַכט:

— אי, איז דאָס א טיפּ! . . .

5

רובינטשיק'ס הויז האָט זיך געפונען אין ברוקלין, אויף דעם פּרעכטיקן בולוואַרד, א צוואַנציק מינוטן גאַנג פון פּראָספּעקט פּאַרק. דאָס ווייסע, צוויי שטאָקיקע הויז, מיט א סך פענסטער, האָט געהאַט אין גרויסן, ווייסן גאַניק אונטן, פאַר דעם אַריינגאַנג אין הויז. און א צווייטן, א קלענערן, מיט א גלעזערנער טיר, ווי א גרויסער פענסטער אויבן, פאַר דעם צווייטן שטאָק.

דאָס דאָזיקע ווייסע הויז האָט פריילאַך אַרויסגעקוקט אויף די הויכע, טונקעלע בוימער, וואָס זיינען געלאָפן אין צוויי רייען אויף ביידע זייטן פון דעם בולוואַרד.

אויף דעם גאַניק אונטן האָבן זיך צוויי פרויען באַוויזן — אן עלטערע און אן אינגערע. די עלטערע איז געווען רובינטשיק'ס פרוי, אסתר, און די אינגערע — זיין שוועסטער — טאַנטע שאַסקע.

טאַנטע שאַסקע, קליין און מאָגער, מיט א צעפלאַמטן פנים, אזוי ווי זי וואָלט שטונדן לאַנג פאַר א ברענענדיקן אויוון געשטאַנען; אין א טונקל גרינעם סאַמעטענעם קלייד, מיט א ווייסן פאַר דער טאַליע, — איז אַרונטערגעלאָפן פון דעם גאַניק מיט אזא אימפּעט, אזוי ווי זי וואָלט זיך נאָך אימיצן געיאָגט, האָט זיך דאָרט אוועקגעשטעלט אונטער די בוימער, וואו א פאַר'סוד'עטע האַלב-טונקעלקייט האָט געשוועבט, און זיך איינגעגעסן מיט אויפגערעגטע אויגן אין דער זוניקער ווייטקייט, וואָס האָט דאָרט געגלאַנצט, וואו קיין בוימער זיינען ניט געווען און פון-וואַנען אויטאָמאָבילן האָבן זיך געטראָגן . . .

זי האָט פאַרריסן הויך דעם קאָפּ און אויף די שפּיץ פינגער זיך אוועקגעשטעלט און געקוקט. און אין דער דאָזיקער פּאָזע האָט זי אויסגעזען ווי א גרויסער פויגל, וואָס וועט אָט, אָט, דאַכט זיך, צעשפּרייטן זיינע פליגל און זיך אוועקטראָגן דורך דער פאַר'חלום'טער טונקעלקייט פון די בוימער אין דער זוניקער און גאָלדענער העלקייט, וועלכע רופט צו זיך . . .

אסתר — א הויכע, דיקע פרוי, מיט גרויע האָר און אין א העלער קלייד — איז געבליבן שטיין אויפ'ן גאַניק און האָט איר נאָכגעקוקט מיט א געלאַסענעם און רואיקן שמייכל.

— עפּעס איז דאָ ניט גלאַט! — האָט ענטי שאַסקע זיך פּלוצלונג א כאַפּ געטאָן און גענומען לויפן צוריק צום גאַניק — ניט גלאַט, אסתר, ניט גלאַט . . . עס האָט עפּעס געטראָפן, דאָס האַרץ זאָגט מיר . . .

— משוגע'נע שאַסקע! — האָט אסתר זיך אָנגערופן מיט איר געלאַסענעם און רואיקן שמייכל.

— שוין אזוי לאַנג ווי ער האָט טעלעפאָנירט אז זיי פאָרן אַרויס . . .

— ווי לאַנג מיינסטו?

— אפשר א שטונדע . . .

— קיין פערטל שטונדע נאָך נישטאָ..

— דו ביזט משוגע.

— איך בין משוגע? — האָט אסתר רואיק געזאָגט — זאָל זיין, אז דו ביזט גערעכט. ווי זאָגט יענער? משוגעים בלייבן תמיד גערעכט ביי זיך.

— קאַלטע קוזינע! — האָט שאַסקע זיך אָפּגעצונדן — ווי קאָן א מענש זיין אזוי רואיק . . .

אסתר האָט געלאָזן א שמייכל געטאָן.

— אויב דו ווילסט זיך קריגן — קום אַריין אין הויז.

שאַסקע איז נאָך א ווײַלע געשטאַנען אויפ'ן גאַניק און האָט אַרויסגעקוקט אויף די אויטאָמאָבילן; דערנאָך האָט זי נערוועז א ציי געטאָן מיט די אַקסלען און איז אַריינגעלאָפן אין הויז.

— איכ'ל פון זינען אַרונטער! — האָט זי זיך אָנגערופן נערוועז צו אסתר'ן, וועלכע איז דאָרט איצט געשטאַנען אין דעם עס-צימער און האָט באַטראַכט דעם געגרייטן טיש.

— דאָס קאָנסטו טאָן, אויב דו ווילסט, נאָר חלש ניט — האָט אסתר אַרויסגערעדט, ווי א קאַלטע גולנ'טע, נישט אומקוקנדיק זיך אַפילו אויף איר.

— הער אויף! — האָט שאַסקע אויף איר א געשריי געטאָן — איך האָב איצט קיין געדולד ניט פאַר דיינע חכמות.

— איצט האָסטו קיין געדולד ניט? נו, יאָ, ווי זאָגט יענער? אן געדולד איז שלעכט. ווען אָבער האָט שאַסקע יאָ געדולד?

זי האָט שטיל און גוטמוטיק זיך צעלאַכט.

— נאַרישע פרוי, ווען מען זאָגט אָן, אז א פּלימעניק קומט, דאַרף מען דען חלש'ן?

— ביי מיר איז ער פון טויט לעבעדיק געוואָרן — האָט שאַסקע זיך צעהיצט — דו פאַרשטייסט, דו קאַלטע קוזינע, דו אייז-קעלער? — איך האָב שוין זייט יאָרן ניט געטראַכט מער פון אים, כמעט אים איינגאַנצן פאַרגעסן. און נעכטן, מיט אַמאָל: יאַשקע לעבט! איך האָב דען די נאַכט צוגעמאַכט מיט אן אויג? ער איז דען, מיר פונ'ם קאָפּ אַרוים? קיין געדולד ניט געהאַט אַפילו מיין ראָמאַן צו פאַרענדיקן. דו זעסט? אַפילו איצט . . . איך רייד מיט דיר און ער פּלאָנטערט זיך מיר פאַר די אויגן... אָט - אָט, דאַכט זיך, איך זע אים . . . אן איידעלער פּנים, א מאָגערער, מיט א קאָפּ שוואַרצע און געקרויזטע האָר, און מיט אזעלכע אויגן, אַזש זיי ברענען אוים די הערצער ביי די מיידלאַך . . . היינט ווי שיין עס האָט אויף אים געפּאַסט דער גימנאַזיסטישער מונדיר מיט די גאָלדענע קנעפּלאַך, ווי אן אָפיצער האָט ער אין דעם אויסגעזעען! היינט גוט איז ער געווען . . . ער וואָלט גאָר געוואָלט, אז די גאַנצע וועלט זאָל זיין געבילדעט און גליקלאַך . . . געלערנט מיט מיידלאַך און אינגלאַך אָן א גראָשן געלט. מיט מיר האָט ער אויך געוואָלט לערנען, נאָר איך האָב קיין צייט געהאַט, ווייל איך בין דאַן געווען א פּריקאַזשציצקע ביי הורוויטש'ן אין גאַלאַנטעריינעם מאַגאַזין און איך בין פאַרנומען געווען פון אינדערפרי ביז שפּעט ביינאַכט. ווען ניט דאָס, וואָלט איך אויך געווען א געבילדעטע. דערפאַר אָבער שבת, ווען איך פלעג אים אַמאָל טרעפן ביי אונז אויפ'ן הויף, איז געווען א פאַרגעניגן. ער פלעגט מיר אַלעמאָל דערציילן, וואָס אויף דער וועלט טוט זיך: ווי די וועלט פירט זיך, און ווי זי דאַרף זיך פירן . . . אַלע מאָל גערעדט אזוי קלוג, אזוי געבילדעט, אז איך אַליין בין שיר ניט געוואָרן א סאָציאַליסטקע.

שאַסקע האָט זיך מיט אַמאָל צעלאַכט:

— און איך בין דאָך טאַקע אויף א ווײַלע געוואָרן א סאָציאַליסטקע, זאָלן מיר אזוי לעבן, אסתר! פאַר מיין חתונה האָב איך הורוויטש'ן דערקלערט א סטרייק! צוויי רובל מער אויפ'ן חודש, אויב ניט וועל איך ניט אַרבעטן. נו, מיינסטו, אז איך האָב ניט אויסגעפירט? זאָלן מיר אַלע אזוי לעבן! ער האָט מיר טאַקע מוסיף געווען די צוויי רובל אויפ'ן חודש, נאָר איך האָב געדאַרפט יעדן טאָג איין שטונדע מער אַרבעטן. און דאָס איז א דאַנק יאַשקע'ס אויפקלערונג.

— א שיינע אויפקלערונג, — האָט אסתר זיך שטיל צעלאַכט — הלואי קלערט אזוי אויף אימיצער אונזערע אַרבעטער. מיר וואָלטן זיי אַביסל מער געהערט ווי צוויי רובל אויפ'ן חודש, ווען זיי וועלן אַרבעטן יעדן טאָג מיט א שטונדע מער.

— נו, וואָס פאַר א ווערדע איז ביי מיר צו אַרבעטן? — האָט שאַסקע זיך אָנגערופן — דו ווייסט דאָך. אָבער מיר רעדן דאָך פון יאַשקע'ן — האָט זי זיך א כאַפּ געטאָן — איך האָב פאַר אים גרויס אָפּשיי געהאַט, כאָטש איך בין זיין טאַנטע געווען. אַלע האָבן פאַר אים אָפּשיי געהאַט, אַפילו זיין מאַמע. און ווען ער איז אוועקגעפאָרן, האָב איך זיין מאַמען געהאָלפן וויינען. עס קאָן זיין, אז זי איז נעבאַך, געשטאָרבן פאַר בענקעניש נאָך אים, אן אלמנה איז זי געווען . . .

— דו האָסט עס מיר שוין היינט דערציילט — האָט אסתר איר פּלוצלונג איבערגעשלאָגן מיט א רואיקער מינע — און נעכטן דאַכט זיך אויך.

(פאָרזעצונג קומט)

עס איז ניט פיל צו באַצאָלן פאַר
גאַראַנטירטער פיינסטער קוואַליטעט

"SALADA"
TEA

'פריש פון די גערטנער'

פאַרזיצער ביי יערלאַכער פאַרזאַמלונג פון דער דאָמיניאָן לייף אשורענס קאָמפּאַני

מר. דזשאָרדזש א. דאָבי

וויצע-פּרעזידענט פון דער דאָמיניאָן לייף אשורענס קאָמפּאַני, וועלכער איז אין דער אָפּוועזנהייט פון דעם פּרעזידענט פּ. ס. קאָמפף געווען דער פאַרזיצער פון דער יערלאַכער פאַרזאַמלונג פון דער קאָמפּאַני וואָס איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן אין איר הויפּט אָפּיס אין וואָטערלו.

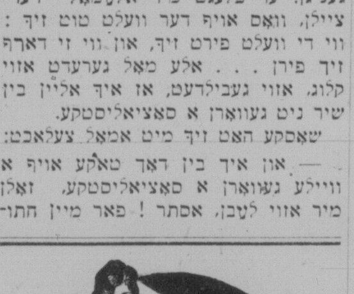

אויסגעשעפּטע כחות

ווען די נערוון ווערן אויסגעשפּילט

עס איז א געוויינלעכע זאַך צו זיין מיד נאָך א טאָג אַרבעט אָבער איר רוט און שלאָפט און איר זייט גרייט מיט נייער ענערגיע און קראַפט פאַר נאָך א טאָג אַרבעט.

אָבער ווען איר זייט אין פאַרלויף פון דער נאַכט אומרואיק און איר שטייט אויף מיד און פאַרמאַטערט און איר באַגעגנט מיט שרעק דעם נייעם טאָג, איז צייט צו נעמען "סטאָק" פון אייער געזונט.

צי עס איז א רעזולטאַט פון דעם איבערפלוס אין פאַרלוסט פון נערוון ענערגיע, אָדער צוליב זאָרג, אָדער קראַנקהייט וואָס מאַטערט אוים אייער נערוון סיסטעם וואָס הויבט אָן צו באַנקראָטירן. איז עס די העכסטע צייט צו באַקומען דעם אויפבוי פּראָצעס וואָס ווערט עטאַבלירט דורך דעם געברויך פון דר. טשייסעס "נערוו פוד".

Dr. Chase's Nerve Food

דער בעסטער פאַר דעם אויפבוי פון דעם בלוט און נערוון

געשטאָרבן נאָך א לענגערער קראַנקהייט

ראָזע קאַלינסקי, 37 יאָר אַלט, טאָכטער פון מרס. רבקה קאַלינסקי, איז לעצטן דאָנערשטאָג געשטאָרבן ביי איר שוואָגער אין הויז, מר. סעם ברענער, 331 מאַניטאָבאַ עוועניו.

די פאַרשטאָרבענע איז געקומען קיין וויניפּעג פון כערסאָן, מיט זעכצן יאָר צוריק.

פאַר די לעצטע פינף יאָר איז זי געווען אין שיקאַגאָ וואו זי איז לעצטנס קראַנק געוואָרן אויף א ראַק (קאַנסער), און זי האָט דאָרט דורכגעמאַכט אן אָפּעראַציע אָבער אָן דערפאָלג. און איר שוואָגער מר. ברענער איז געפאָרן נאָך איר און האָט זי געבראַכט קיין וויניפּעג וואו זי האָט נאָך געלעבט צוויי וואָכן.

די פאַרשטאָרבענע איז געווען טעטיק אין דער אַרבעט פון הילפס פאַרבאַנד אין וויניפּעג.

זי לאָזט איבער איר מוטער און צוויי ברידער, הערי און איזיק קאַלינסקי, און איין שוועסטער, מרס. ס. ברענער.

איר לויה איז פאָרגעקומען פרייטאָג, 2.30 ביי טאָג. זי איז באַערדיקט געוואָרן אויפ'ן שערי צדק בית-עלמין.

פראַגן אין באַצוג צו סטריט ריילוועי סיסטעם

פראַגע: אָפּערירט די סטריט ריילוועי צו ווייניקער ווי קאָסט?

ענטפער: יאָ.

פראַגע: וואָס איז אַריינגערעכנט אין דעם טערמין "קאָסט?"

ענטפער: שכירות, מאַטעריאַלן, שטייערן, פּראָצענט אויף געלט אינוועסטירט אין פּראָפּערטי, אַלץ וואָס איז גלייך נויטיק און וויכטיק. אויף דעם באַזיס איז אונזער פאַרלוסט אויף טראַנספּאָרטאַציע יערליך געווען ווי פאָלגט:

$492,838.00	1927
$617,000.00	1928
$555,000.00	1929

פראַגע: האָט די וויניפּעג עלעקטריק קאָמפּאַני געבעטן גוט צו מאַכן די דאָזיקע פאַרלוסטן?

ענטפער: ניין.

פראַגע: האָט די וויניפּעג עלעקטריק קאָמפּאַני געבעטן א דערלויבניש צו דעקן דעם טאָטאַל קאָסט פון גענעבענער באַדינונג אויף דעם באַזיס פון דעם דזשאַדזשמענט פון דעם פּאַבליק יוטיליטיס קאָמישאָנער?

ענטפער: ניין.

פראַגע: איז עס אמת אז די סטריט ריילוועי דאַרף צאָלן פאַר דער קאָנסטרוקציע און דעם אויפהאַלט פון פּייוומענט צווישן די קאַר טרעקס און אַרום 18 אינטשעס אַרוים פון יעדער ליניע?

ענטפער: יאָ.

פראַגע: פאַרוואָס איז דאָס?

ענטפער: דאָס איז אן אָנדיינק פון די טעג פון די פערד טראַמוויען, ווען די פערד האָבן פּאַקטיש אָפּגעריבן דעם פּייוומענט, אָבער היינט ווערט די פּייווינג וואָס ווערט באַצאָלט פון דער סטריט ריילוועי גענוצט מער פון אַנדערע ווי פון די סטריט קאַרס.

פראַגע: צאָלט די וויניפּעג עלעקטריק קאָמפּאַני פּראָפּערטי און ביזנעס טעקסעס דאָס זעלבע ווי אַנדערע ביזנעס?

ענטפער: יאָ.

פראַגע: וואָס איז דער 5% שטייער אויף די אַלגעמיינע פאַרדינסטן וואָס די קאָמפּאַני בעט צו אַרונטערנעמען און וואָס באַטרעפט $169,000 א יאָר?

ענטפער: דער דאָזיקער 5% טעקס איז אויך אין פריערדיקע יאָרן אַרויפגעלייגט געוואָרן אויף סטריט ריילוועיס ווען זיי האָבן געהאַט א מאָנאָפּאָל אין לאָקאַלער טראַנספּאָרטאַציע. מיט דעם כמעט אוניווערסאַלן געברויך פון דעם אויטאָמאָביל איז דער דאָזיקער מאָנאָפּאָל פאַרשוואונדן געוואָרן, און דער טעקס איז ניט מער באַרעכטיקט, ווייל עס דאַרף איצט באַצאָלט ווערן פון די סטריט קאַר פאָרער.

פראַגע: קאָנסלענען אַנדערע שטעט די פּייווינג טשאַרדזשעס און גראָס פאַרדינסטן טעקס?

ענטפער: יאָ, יעדן יאָר ווערט אָנערקענט אין א צאָל שטעט די ניט יושר-דיקייט פון די דאָזיקע טשאַרדזשעס.

פראַגע: בעט די איצטיקע אַפּליקאַציע פון דער וויניפּעג עלעקטריק ריילוועי פאַר א 7 סענט פער?

ענטפער: די דאָזיקע אַפּליקאַציע בעט ערשטנס, אז דער 5% גראָס איינגאַמע טעקס און די פּייווינג טשאַרדזשעס זאָל אָפּגעשאַפן ווערן, און אז אויך די רויטע טיקעטס און די זונטאָג פערס זאָלן אָפּגעשאַפן ווערן אזוי אז אַלע סטריט קאַר פאָרער זאָלן באַהאַנדלט ווערן אויפן זעלבן אופן בנוגע פערס חוץ סקול קינדער, וועמעס טיקעטס עס וועלן פאַרבלייבן דאָס זעלבע. אויב דער סיטי קאַונסיל פילט אז זיי קאָנען ניט נאָכגעבן די דאָזיקע זאַכן, בעט די קאָמפּאַני פאַר א 7 סענטיקן פער אַלס א ברירה, מיט דעם אויסנאַם פון די טיקעטס פון סקול קינדער, וואָס וועט פאַרבלייבן דאָס זעלבע.

די קאָמפּאַני האָט ניט בדעה אין איר איצטיקער אַפּליקאַציע צו העכערן דעם פער פאַר סקול קינדער

Winnipeg Electric Company

אויסגעהאַלטענער פּראָגרעס

דאָמיניאָן לייף יערלאַכער באַריכט ווייזט פאָרטגעזעצטע אויסברייטערונג

אינשורענס אין קראַפט

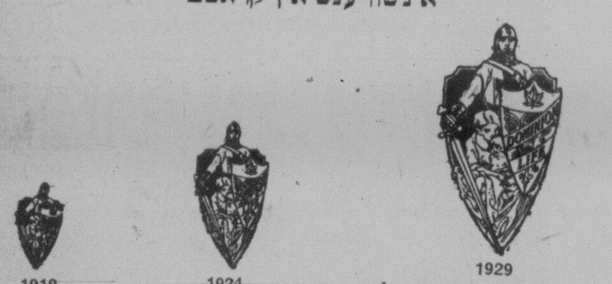

1919	1924	1929
$35,472,313	$72,570,683	$137,474,551

שטענדיקער וואוקס

דער איין-און-פּערציקסטער יערלאַכער באַריכט פון דער דאָמיניאָן לייף אשורענס קאָמפּאַני פאַרצייכנט א יאָר פון שטענדיקן און אויסגעהאַלטענעם פּראָגרעס.

פּאָליסי רעזערוון

וואָס באַטרעפן $17,647,070 זיינען איבער $525,000 מער איידער באַשטימט פון דער רעגירונגס פאָדערונגען.

פּאָליסיהאַלדער'ס סורפּלוס פאָנד

דערגרייכט צו $2,046,511. דאָס איז נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעלייגט געוואָרן באַזונדער די פּאָליסי רעזערוון און אויסצאָלונגען פון $483,445 אין פּראָפיטן צו פּאָליסיהאָלדערס אין פאַרלויף פון יאָר.

דער רייט פון אינטערעסט

פאַרדינט אויף אינוועסטירטע עסעטס אין יאָר 1929 איז געווען 6.91%.

אַנדערע אַנדייטונגען אויף דעם אופן ווי אזוי די ביזנעס פון דער דאָמיניאָן לייף ווערן אָנגעפירט קאָן מען געפינען אין דער שטאַרקייט פון איר פּאָזיציע און דעם פּראָגרעס וואָס זי האָט דורכגעמאַכט, ווי עס ווערט אָנגעוויזן אין דעם יערלאַכן באַריכט. א קאָפּיע וועט מיט פאַרגעניגן צוגעשיקט ווערן צו אייך אויף אייער פאַרלאַנג.

פון דעם איין-און-פּערציקסטן יערלאַכן באַריכט

אינשורענס אין קראַפט	$137,474,551
טאָטאַל עסעטס	23,825,357
פּרעמיום אינקאָם	4,353,995
טאָטאַל אינקאָם פאַר 1929	6,095,915
פּיימענטס צו פּאָליסיהאַלדערס	2,267,383
ביזנעס אַרויסגעגעבן און באַגייט	28,495,861
איבערפלוס איינקונפט איבער דיסבאָרסמענטס	2,314,496
פּאָליסי און יערלאַכע אויסצאָלונגען רעזערוון	17,647,070

אונזער וויניפּעגער פאָרטרעטער:

GEORGE SHEPS

804 MAIN STREET — PHONE 55 761

The DOMINION LIFE ASSURANCE COMPANY

HEAD OFFICE: WATERLOO, ONTARIO

עטאַבלירט 1889.

אידישע העלדן

שפאנענדער ראמאן פונ'ם אידישן לעבן אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פארטזעצונג)

שוועסטער קאטערינא האט זיך מער **ניט געקאנט** צוריקהאלטן. דאס בלוט **האט איר א** זעץ געטאן אין קאפ. עס **איז איר** געווארן הייס אין יעדן גליד, **און דאס הארץ** האט זיך אין איר געווארפן אזוי ווי עס וואלט זיך געוואלט ארויסרייסן פון אונטער דעם שווארצן מאנטל.

— **נאך** וואס האלט איך דיר דא? — **האט** שוועסטער קאטערינא איבערגעפרעגט **און זי האט** מיט דער רעכטער **האנט אנגערירט** דעם לאנגן מעסער וואס **זי האט** געהאט באהאלטן צווישן די פאלדען פון איר מאנטל. — איך האלט דיך **דא, ווייל** איך האב באשלאסן, אז מער **זאלסטו** פון מיר ניט אנטלויפן!

פאן טישקעוויטש האט זיך אויפגעשטעלט מיט דעם באשלוס אוועקצוגיין **פון איר** איידער עס ווערט צו שפעט. שוועסטער קאטערינא האט זיך אויך אויפגעשטעלט און האט אים געקוקט גלייך אין די אויגן און האט געזאגט:

— דו וועסט פון מיר ניט אנטלויפן. די **זשידאוקעס** קאנען אויך נעמען ראכע פון **זייערע** פארפירער. איך וועל נעמען ראכע **פאר** זיך, פאר גיטלען, און פאר די **אלע** אנדערע אידישע טעכטער, וועלכע **זיינען** דורך דיר אומגעקומען.

— **האהא-הא!** — האט זיך **פאן** טישקעוויטש צעלאכט. — עס איז ניטא **ווער** עס זאל לאכן. הא-הא-הא! די **זשידאוקע** וועט נעמען ראכע!

מער האט שוין די אומגליקלאכע אידישע טאכטער, וועמעס לעבן עס איז **פארפינסטערט** געווארן דורך דעם פארפירער, ניט געקאנט אויסהאלטן. דאס **לאכן** זיינס, זיין שרייען, אז די זשידאוועס **קאנען** ניט נעמען ראכע, האט איר **געברענט** און געבראטן ווי מען וואלט **איר** קערפער אויפ'ן פייער געלייגט. זי **האט א** צי געגעבן דעם מעסער, און נאך **איידער** דער פאליאק האט צייט געהאט **צו** מאכן אירגנט וועלכע באוועגונג, האט **שוין** דער מעסער געשטעקט אין זיין **האלז.**

ער האט בלויז געגעבן א געשריי, און **באלד** נאכדעם האט זיך געהערט א כארכלען, אזוי ווי פון א געשאכטענער גאנז. **פון** זיין האלז האט א שפריץ געטאן א **שטראם** בלוט וואס האט באפלעקט דעם **שווארצן** נאנע מאנטל וואס די אומגליקלאכע קאטערינא האט געטראגן. אין דעם **ערשטן** מאמענט האט דער פאליאס געוואלט ארויסכאפן דעם מעסער פון זיין **האלז.** די שרעקלאכע ווייטאגן האבן אים **אבער** אזוי אפגעשוואכט, דאס ער האט **מיט** זיינע הענט ניט געקאנט רירן. ער **איז** געפאלן לעבן קאטערינא'ס פיס **און** פון דעם פאל האט זיך דער מעסער **נאך** טיפער איינגעגראבן אין זיין האלז. **ער** האט שוין מער ניט געכארכלט. זיינע **אויגן** האבן זיך פארגלייזט, און זיין **קערפער** האט געציטערט ווי א שרעקלאכע **קעלט** וואלט אים מיט אמאל ארומגעכאפט. קאטערינא איז געשטאנען אזוי ווי פארגליווערט און האט געקוקט ווי איר פארפירער גייט אויס פאר אירע פיס. זי האט געקוקט אויף זיין בלוט וואס האט זיך אויסגעמישט מיט דעם זאמד און אין איר הארצן האט זיך מיט אמאל באזעצט א געפיל פון צופרידנהייט, אזא צופרידנהייט וואס קאן קומען נאך לאנגע יארן פון שרעקלאכע ליידן.

דער פאליאק איז אויסגעגאנגען און קאטערינא איז נאך אלץ געשטאנען און האט געקוקט, און נוער ווייס ווי לאנג זי וואלט געווען אזוי געשטאנען ווען זי זאל ניט געווען דערהערן הינטער זיך שווערע טריט. זי האט זיך אומגעקוקט און זי האט פאר זיך דערזעען דעם רוסישן סאלדאט, וועלכער איז געלאפן גלייך צו איר. אין דעם דאזיקן מאמענט האט זי זיך דערמאנט אן איר טאט. ערשט איצט האט זי גענומען באגרייפן, אז זי איז באגאנגען א מארד, און שנעל ווי א בליץ האט זיך גענומען טראגן איין געדאנק נאכ'ן צווייטן אין איר צעהיצטן קאפ — וועגן אירע קינדער יארן, וועגן אירע עלטערן, וועגן די יארן אין פינסטערן קבר פון קלויסטער, און וועגן אלץ וואס זי האט דורכגעלעבט. די געדאנקען זיינען געלאפן און געלאפן מיט דער שנעלקייט פון א שטורם ווינט, און מיט אלע אירע כחות האט זי געזוכט צו קומען צו זיך, און צו קומען צו וועלכן עס איז באשלוס, וואס זי זאל טאן — איידער דער סאלדאט קומט אן.

זי האט א קוק געטאן אויפ'ן מעסער וואס האט נאך אלץ געשטעקט אין דעם האלז פון איר פארפירער. עס איז איר מיטאמאל געקומען אויפ'ן זינען אז זי זאל זיך אויך דעם האלז איבערשניידן און זאל זיך איר בלוט אויסמישן מיט דעם בלוט פון איר פארפירער. זי האט א ציטער געטאן. דער געדאנק האט שוין אבער פון איר ניט געוואלט אפטרעטן. דאס האט זי געוויינט אויף אירע פארלארענע יארן, אויף די פארלארענע יארן פון אלע אנדערע אידישע טעכטער אין פוילן און אין רוסלאנד. "צו וואס זאל איך נאך לעבן?" — האט זי זיך אליין געפרעגט און האט זיך אראפגעבויגן און האט דעם מעסער ארויסגעשלעפט פון דעם האלז פון איר קרבן.

— נאך וואס זאל איך לעבן? וואס האט מיר דען דאס לעבן געגעבן? וואס קאן איך פון דעם לעבן דערווארטן? צוריקגיין אהין אין דעם קלויסטער, אדער גאר פארפוילט ווערן אין געפענגעניש?

אט די אלע פראגן האבן זיך געיאגט איינע נאך די אנדערע, און פון אירע אויגן האבן זיך געגאסן טרערן. איר מוח איז געווען ליידיק. זי האט שוין מער קיין באשטימטן געדאנק ניט געהאט. דער מלאך-המות האט זי איצט געהאלטן פעסט אין זיינע ביינערדיקע הענט, און האט אזוי ווי איר האנט אין וועלכער זי האט דעם מעסער געהאלטן, צו איר האלז צוגעפירט. זי האט דערהערט ווי די טריט פון דעם סאלדאט קומען אלץ נעענטער, און א געשריי געבנדיק: "גענוג געלעבט!" האט זי זיך א טיפן שניט געגעבן אין דער לינקער זייט פון איר האלז.

א שטראם בלוט האט א זעץ געגעבן פון איר האלז. פאר אירע אויגן איז מיט אמאל פינסטער געווארן... זי האט אויפגעהערט פילן דעם שמערץ און זי האט אפילו ניט געפילט ווען זי איז אומגעפאלן און איר קאפ האט זיך אנגעשלאגן אן דער באנק אויף וועלכער זי איז ערשט א ווייל צוריק געזעסן מיט פאן טישקעוויטש און גערעדט.

אונטערדעסן איז אנגעקומען דער רוסישער סאלדאט. ער האט דערזעען וואס עס איז געשעען. ער האט ארויסגעלאזן אזא גוואלד דאס די ארומיקע בוימער האבן געציטערט. ער האט מיט דער שנעלקייט פון א בליץ גענומען לויפן אויף צוריק און האט ניט אויפגעהערט שרייען: "מארד!" "מארד!"

די אפיצערן זיינען צוגעלאפן צו דער סצענע און עס האט זיי ניט גענומען לאנג צו דערזעען, אז די נאנע אטעמט נאך און זיי האבן איר גענומען מונטערן.

די חברים זיינען געווען דערשטוינט.

— איר זייט אידן, — האבן די ליפן פון דער דערמארדעטער געמורמלט, — עס פרייט מיך זייער צו שטארבן צווישן אידן.

די חברים זיינען נאך מער איבערראשט געווארן. די דאזיקע קאטוילישע נאנע מיט דעם צלם אויפ'ן האלז באטראכט די אידן אלס אירע?

דער פיינער געפיל פון די יונגעלייט האט זיי אבער אפגעהאלטן צו שטעלן איר איצט וועלכע עס איז פראגן. אנשטאט דעם האט רפאל ניימאן זיך צו איר צוגעבויגן און איר געטרייסט:

— רעדט ניט פון טויט, — האט ער צו איר גערעדט ווייך, — איר וועט לעבן און זיין געזונט. א פאר פון אונזערע פריינט זיינען דאקטוירים. זיי וועלן אייך העלפן.

די אומגליקלאכע נאנע האט טרויעריק געשמייכלט:

— ניין — האט זי גערעדט שוואך, — וואס טויגן די פאלשע האפענונגען. איך פיל שוין דעם טויט אין די ביינער. איך קאן ניט לעבן, און וויל ניט לעבן. — וואסער, אביסל וואסער! — האט זי אויסגעקרעכצט.

באכראך האט צוגעלייגט צו אירע ליפן א פלעשל וויין, וואס ער האט מיט זיך אימער געטראגן.

דאס האט ווי עס שיינט, איר אביסל געשטארקט.

פלוצלונג האט זי ווייט אויפגעריסן איר מויל, און אזוי ווי זי וואלט מורא געהאט דאס עס וועט זיין צו שפעט, האט זי א זאג געטאן:

— אין דעם קלויסטער פון דער "הייליקער יונגער פרוי", — איז געפאנגען א אידישע מיידל. דער דאזיקער לומפ, וועלכער האט מיך פארפירט, האט אויך איר אהין פארפירט. איך האב פון אים גענומען ראכע, אבער ראטעוועט איר!

— און ווער איז די אומגליקלאכע? ווי הייסט זי? — האט דער דאקטער לעווי געפרעגט.

די שטארבנדע נאנע האט שוין, ווי עס שיינט, אנגעהויבן צו פארלירן דעם זינען. דען א לענגערע צייט האט זי געקוקט מיט שטארע אויגן, אזוי ווי זי וואלט גארנישט פארשטאנען די פראגע.

דאן האט זי זיך פלוצלונג ווי דערמאנט און היזעריק, מיט אפגעריסענע ווערטער האט זי אויסגערופן:

— גיטל... הייסט זי... איז קארצער... שמע... ישראל!

זי האט זיך אויסגעצויגן אין איר גאנצער לייג. א ציטער איז דורכגעלאפן איר גאנצן קערפער און זי איז געבליבן ליגן שטיל.

די אומגליקלאכע שוועסטער קאטערינא, די אמאליקע אידישע מיידל מלכה, האט אויסגעהויכט איר לעצטן אטעם.

טיף דערשיטערט זיינען די פינף אידישע יונגעלייט געשטאנען מיט אראפגעלאזטע קעפ פאר דעם קערפער פון דער טויטער נאנע.

(פארטזעצונג קומט)

אידישע נייעס

שיינע חתונות פון 2 יתומים אין לעמבערג

פון לעמבערג שרייבט מען:

זייער אינטערעסאנטע צוויי חתונות האבן געפראוועט בתי יתומים פון לעמבערג, וועלכע האבן געפירט צו חופה אין זייערע יתומים הייזער דערצויגענע יתומים.

אין די בתי יתומים פון דער קהלה אויף יאנאווסקיא גאס, האט זונטאג 6 אזייגער אוונט חתונה געהאט א יתומה וואס איז דארט דערצויגן געווארן פון אירע יונגסטע יארן.

דער חתן איז א פילאזאפיע סטודענט, און ער האט דאס מיידל ליב באקומען. אין דער חתונה האבן אנטייל גענומען פארטרעטער פון פארשיידענע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס.

ראבינער דר. פריינד האט געגעבן חופה. עס איז פאר דעם יונגן פאר געקויפט געווארן א דירה, און מען האט דער יתומה געגעבן נאך א סך מתנות.

א שעה שפעטער, 7 אזייגער אוונט, איז אין בית-יתומים פון טשטשעלעצקי פלאץ פארגעקומען א חתונה פון א יתומה, וואס איז בערך זעקס יאר דערצויגן געווארן אין דער אינסטיטוציע.

דאס מיידל שטאמט פון יאראזשנע, און איז געבראכט געווארן אלס א קראנקע יתומה קיין לעמבערג. מען האט זיך פיל באמיט ארום דעם קראנקן מיידל, און זי איז ענדלאך געזונט געווארן.

שפעטער איז דאס מיידל ארייננגעגעבן געווארן צו א פירמע, וואו זי האט זיך געלערנט ווערן א מאדיסטן. דער חתן איז אויך אנגעשטעלט ביי א גרויסער לעמבערגער קאמפאני, און ער נעמט א שיינעם געהאלט.

אויך דא האט געגעבן חופה דער ראבינער דר. פריינד.

די פרויען האבן זיך באמיט, אז דאס פארל זאל באקומען א שיינע וואוינונג פון דער לעמבערגער געמיינדע. אנדערע פרויען האבן זיך באזונדערס באמיט פאר מעבל און געשיר-איינריכטונג פון דער וואוינונג, וואס באשטייט פון א צימער און א קיך. עס זיינען אויך געדעקט געווארן די חתונה הוצאות. די כלה האט באקומען א סך מתנות אין געלט און אין חפצים, און די חתונה האט געהאט א גאר פייערלאכן כאראקטער.

איז דער יונגסטער רבי אויף דער וועלט

פון מונקאטש שרייבט מען:

נאך דער פטירה פון סאסאווער רבי אין לאנדאן, איז זיין עלטסטער זון, דער 17 יאריקער שמחה'לע, אויסגערופן געווארן אלס רבי, און ער זיצט אויף דעם כסא הרבנות פון זיין פאטער ז"ל.

דער יונגער רבי שמ'ט אלס עילוי, און האט שוין צווישן די אידן גרויס אנזען.

ווי מען גיט איבער קומט דער יונגער 17 יאריקער רבי איצט צו גאסט צו זיין זיידן, דעם זשריאשטאווער רבי, דער גאון רבי מנשה אייכנשטיין, קיין מונקאטש און וועט דאן קומען קיין לעמבערג.

—(::)—

אראבער געלאדן אין געריכט פאר פארלוים-דונג אויף אידן

ירושלים, פעב. 19 (איטא). — פון חיפה קומט אן די ידיעה, אז בנימין מאי-סעיעוו האט באשלאסן צו לאדן אין געריכט מאכאמעד אבו שעם, באאמטער פון אראבישן נאציאנאלן קלוב אין חיפה, פאר פארלוימדונג.

שעם האט אינפארמירט דעם מוסלמאנישן הויכן ראט, אז מאיסעיעוו האט אין נאמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אנגעבאטן אים די גרויסע סומע פון 25 טויזנט פונט סטערלינג (125 טויזנט דאלאר), פאר ארגאנזשירן די דערמארדונג פונ'ם גראנד מופטי. די דאזיקע אינפארמאציע האט דאן באוואויגן דעם מוסלמאנישן ראט צו בעטן די רעגירונג אונטערצוזוכן דעם ענין.

פראנקפורטער אידישע צייטונג פאדערט שאפן פאראייניקטן אידישן פראנט קעגן אטעאיזם

פראנקפורט, פעב. 18 (איטא). — די היגע צייטונג "איזראעלים" איז ארויסגעקומען מיט א פאדערונג, אז עס זאל געשאפן ווערן א פאראייניקטער פראנט פון אלוועלטלאכן אידנטום קעגן אטעאיזם, און צו קעמפן קעגן די רעליגיעזע פארפאלגונגען אין רוסלאנד.

די צייטונג דערקלערט, אז "ווען דער פאבסט און אנדערע שטאטן וועלן געוויינען רעליגיעזע פרייהייט פאר די קירכן, זאל די אידישע רעליגיע, חס-ושלום, ניט אויסגעלאזט ווערן.

סטודעבעקערס נייסטע אייטס

(אכטער)

זיינען סעזאנען אייטס

סטודעבעקער טרעט אריין מיט טריאומף אין איר דריטן יאר פון אכט צילינדער פאבריצירונג מיט אכטער ניי צום סאמע מאמענט, אין סטייל און גרעסטע רעפיינמענטס . . . סעזאנע אין באדינונג און דערפאלג . . . האלטנדיק די גרעסטע וועלט און אינטערנאציאנאלע רעקארדס, און מער אמעריקאנער סטאק קאר רעקארדס ווי אלע אנדערע סארטן קארס צוזאמענגענומען.

קלייבט אוים א וועלט טשעמפיאן פרעזידענט, קאמאנדיר אדער דיקטייטאר — הינטער יעדן טורעם א פעסטונג פון סטודעבעקער'ס 78-יאריקער נאמען און בארימהייט — א פארשפרעכן פון צופרידנהייט.

סטודעבעקער אכטער קאסטן ניט מער צו קויפן אדער צו אפערירן.

דיקטייטארס אכט סעדאן, $1715; קאמאנדיר אכט סעדאן, $1995; פרעזידענט אכט סטייט סעדאן $2590. פרייזן אין דער פעקטארי. רעגירונגס שטייערן עקסטרא.

Western Canada Motor Car Co.
LIMITED
D. J. WRIGHT, Mgr.
263 Edmonton St. Phone 86 333

געבויט ביי סטודעבעקער — בילדער פון טשעמפיאנס

קווינס טעאטער

היינט, מיטוואך אוונט
בענעפיט פאר דער תלמוד תורה
אראנזשירט פון מוטער פאראיין
עס ווערט געשפילט
"שטראף פון גאט"
אין דריי אקטן

פרייטאג און שבת, 21 און 22
גרעסטע און שענסטע אפערעטע פון דער אידישער בינע
רחל'ע
18 נומערן געזאנג. 50 מענשן אויף דער בינע. נייע סינעריס, נייע קאסטיומען
ארדערט אייערע טיקעטס אין באקס אפיס

בלויז נאך עטלאכע טעג פארבליבן צו

איווא ניידיטש
פיאנא קאנצערט

סענטראל טשוירטש
דינסטאג, פעברואר 25טן
8.30 אוונט
באקס אפיס אפן פרייטאג אין - ווינניפעג פיאנא קאמפאני
בילעטן, $1.50 און $1.00

גארדאן מעקליין

פיאניסט
אין א רעסייטל
סענטראל טשוירטש
מאנטאג, פעברואר 24טן
איינטריט $1.00. סטודענטן 75ס.
טיקעטס אין
WINNIPEG PIANO CO.
MUSIC AND ARTS BLDG.
GENSER'S MUSIC SHOPPE

היינט אויף דער ראדיא

CKY 780

7.00—האלבע שטונדע פאר קינדער.
7.30—נאטור געשיכטע.
8.00—ראדיא ברידזש גיים.
8.30—לאונדרי פראגראם.
9.00—פאמיליע נאכט פיטשור.

CJGX 475.9
יארקטאן

7.15—פריירי פארמערס ראדיא שעה.

CJRW 499.7
פלעמינג

5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פיטער.
6.50—מוזיק.
7.00—לעקציע.

WJZ 960
6.00—ניו יארק. מוזיקאל. פראגראם.

WOW 590
7.00—אמאהא. קלאסיקס.

WMAQ 670
7.00—שיקאגא. פראגראם.

WTAM 1070
8.30—קליוולאנד. קאנצערט ארקעסטער.

WLW 700
9.00—סינסינאטי. נאכט קלוב קאנצערט.

WBBM 770
9.30—שיקאגא. ארקעסטער.

WDAF 610
9.30—קענזאס סיטי. קאנצערט נומערן.

WMAQ 670
10.00—שיקאגא. פיטשור שטונדע.

WGY 790
10.00—קלאסישע מוזיק.

WBAP 800
10.45—פארט-ווארט. קלאסיקס.

WTMJ 620
10.50—מילוואוקי. טאנץ ארקעסטער.

WMAQ 670
11.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

WENR 870
11.20—שיקאגא. פארשייד. פראגראם.

NEW PALACE THEATRE

היינט
דאגלאס פעירבענקס, דזשוניאר
פעסט לייף
א דורכאויס ריידנדיק בילד
אויך ריידנדע קאמעדיע. פאקס נייעס

אין קווינס טעאטער

היינט אוונט פירט אויף די קווינס טעאטער טרופע "די שטראף פון גאט", מעלאדראמע אין דריי אקטן פון ז. ליבין. די דאזיקע פארשטעלונג ווערט געשפילט אלס בענעפיט פאר'ן מוטער פאראיין צו גונסטן דער תלמוד תורה.

פרייטאג און שבת אוונט וועט אויפגעפירט ווערן צום ערשטן מאל אין וויניפעג "רחל'ע", א גרויסע פראדאקשאן מיט אכצען נומערן געזאנג, גרויסער כאר און א ראבל ארקעסטער.

"רחל'ע" איז א זעלטן שיינע אפערעטע אין צוויי אקטן און א עפילאג, אין וועלכער לואיס קרעמער, פלארענס ווייס און מישה אוישער שפילן די הויפט ראלן, מיטן אנטייל פון דעם גאנצן אנסאמבל. די קווינס טעאטער פאטראניזירער וועלן זיך העכסט אמוזירן ביי דער דאזיקער אפערעטע.

—(::)—

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן אין פעלעס טעאטער "פעסט לייף", א דורכאויס ריידנדיק בילד מיט דאגלאס פעירבענק (דזשוניאר) אין דער הויפט ראל.

דאס דאזיקע בילד איז זייער רייך אין אינהאלט, שפאנענד, אינטערעסאנט און אמוזירנד, וואס האלט געשפאנט און פאראינטערעסירט די צושויער. זעט דאס דאזיקע בילד. עס ווערט אויך געוויזן א שיינע ריידנדיקע קאמעדיע וואס איז זייער אמוזירנד ווי אויך פאבלען, פאקס נייעס.

מיכל זייצעוו ע"ה

אונזער גוטן פריינט מר. דזש. זייצעוו און מרס. ראבין און דער גאנצער משפחה דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט ווייסן.

מר. און מרס. נ. ראטשטיין

ראזע קאלינסקי ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיל צו די פאמיליע קאלינסקי און ברענד אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט ווייסן.

מר. און מרס. דוד הורטיג
פארט ארטור
און מרס. גאמבערג

ראזע קאלינסקי ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיל צו דער פאמיליע ברענד און קאלינסקי אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט ווייסן.

מר. און מרס. דאריק
מר. און מרס. סימקאף
און פאמיליעס

קלאסיפייד סעקשען — Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

אין מאל, 5 ס. פער "אגייט ליין"	פאר 3 מאנאטן, $2.15
פאר א וואך, 20 ס.	פאר 6 מאנאטן, $4.00
פאר א מאנאט, 75 ס.	פאר 1 יאר, $7.50

:: צו פארקויפן :: — FOR SALE

צו פארקויפן א דזשענעראל סטאר מיט א קליינעם סטייפל סטאק. $2,500 קעש, באלאנס אויף מאנאטלאכע טערמינען. נאך מער איינצעלהייטן זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 7286.

צו פארקויפן א הויז, און פוירניטשור, כמעט ניי. דיינינג רום סעט, עלעקטריק לאמפ, גראמאפאן און א. וו. זיך ווענדן אין 273 מעקגרעגאר סטריט.

שטייט! קוקט!

ריווער הייטס, נאענט צו א קאר — ערשט קלאסיקע הויז, 7 רומס, דורכאויס מאדערנע אין יעדן היזיכט. $8,500 אויף ריזאנאייבל טערמינען. באלדיקער באזיץ. לאזט אונז עס אייך ווייזן.

BOYLE-BOWLES REALTY CO.
205 Kensington Bldg.
Ph. 24 061; Res. 45 228

:: פערזענלאכעס :: — PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
200 פארטרעדזש עוו. איבער לייסאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס.
$5.00 פולער קורס פון לעסאנס.

אנדערוואוד
טראגבארער—טייפרייטער
4 בענק סטאנדארד קיבארד
געשיקט אויף אפרואוואל
זייער לייכטע טערמס
UNITED TYPEWRITER CO. LTD.
Canada Bldg. Donald St.

סעקאנד הענד סייפס און וואולט טירן, האלב פרייז. סייפס געעפנט און פאררירכט. קאמבינעישאנס געענדערט (אלע סארטן סייפס).

CANADIAN DIEBOLD SAFE CO.
183 Notre Dame E., Winnipeg, Man.

איבערגעבויטע טייפרייטערס
גאראנטירט. שרייבט פאר אילוסטרירטן פרייז ליסט.
פרייער אינסטרוקציע בוך וועגן טייפרייטינג געגעבן מיט יעדן איינקויף. קלינינג און ריפערינג פינקטלאך געמאכט. ספעשל רענט רייטס פאר סטודענטן.

MODERN OFFICE APPLIANCES LTD.
249 Notre Dame Ave. Phone 24 783

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג. שטרענג פארטרויליך
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

אייער אלטע מעבל געמאכט ניי
און טאקע ביי אייך אין דער היים
בעסטע ארבעט פאר ביליקסטע פרייזן.
רופט מיך אפ
23 629

אינשורענס
די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אויטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאאנס אונזער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און געלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע געשעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן, י. יאן, נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

געשעפט געלעגנהייטן — Business Opportunities

סיטי מילינערי
צוציענדיקער סטאק און פיקסטשורס פאר זייער א נידעריקן פרייז, $650. גוטער לאקיישאן. טערמינען צו פאראנטווארטלאכן קונה. באלדיקער באזיץ.

סטאר און קאטעדזש, נארט ענד, אויף קאלעדזש עווע. אייגנטימער וואלט געוואלט בייטן אויף א קאטעדזש אין יעדער גוטער געגנט אין שטאט.

JOHN A. BRADLEY & CO.
708 Boyd Bldg. Phone 23 725

:: שטעלע פארלאנגט :: — SITUATION WANTED

עקספיריענסד קלערק פארלאנגט א שטעלע. גוטער סטאק קיפער און סיילסמאן. לאנגע דערפארונג. בעסטע רעפערענסעס. זיך ווענדן צו ד. א. וו. באקס 7005.

א אידישע אינטעליגענטע מיידל פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר. האט עקספיריענס אין דזשענעראל ביזנעס. רעדט רוסיש, ענגליש און רומעניש. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 7294.

גוטע דרעסמאכערן פארלאנגט ארבעט ביים טאג. מעסיקע פרייזן. טעלעפאנירט 57 917.

:: צו פאררענטן :: — FOR RENT

צו פאררענטן א שיינע און ליכטיקע רום, מיט אדער אן פוירניטשור. זיך ווענדן אין 433 באראם עוועניו.

א סוויט פון 3 רומס אין א פריוואטער הויז. ניי דעקארירט. הייסע וואסער באהייצונג. אריינצוציען דעם 1טן מארטש. פרעגן 420 מאניטאבא עוועניו.

צו סובלעטן א פריוואטן אפיס, מיט'ן געברויך פונ'ם אלגעמיינעם אפיס, סטענא סערוויס. זיך ווענדן אין 709 מיינינג עקסטשענדזש בילדינג.

ארבעטער פארלאנגט — HELP WANTED

פארלאנגט א קלערק, 20—25 יאר אלט. מוז האבן עטוואס דערפארונג אין קאנטרי דזשענעראל סטאר ווי אויך קאנען גוט רוסיש און עטוואס ענגליש. זיך ווענדן צו
MRS. E. S. KORBIN
Canora, Sask.

דער מושב זקנים פארלאנגט א מיידל מיט דערפארונג אין נויירסינג. זיך ווענדן צום סופעראינטענדענט ב. סארנער, אין מושב זקנים.

פעברואר סנעפס

אפארטמענט הויז פון 4 סוויטס, ברייננגט אריין $145 א מאנאט רענט, טעקסעס בלויז $172 א יאר. פרייז — $9,000. קעש, $2,000.

6 רום באנגאלאו אין קאטידראל עווע. מיט אלע מאדערנע איינריכטונגען, אוק פינישינג, פייער פלייס. פרייז $4,200. א גרויסע מציאה.

8 רום הויז, סאליד בריק, פולי מאדערן, אין פוירסט קלאס קאנדישאן, הייסע וואסער באהייצונג, פרייז — $4,500.

5 רום סוויט אין גלאב אפארטמענט קאר. סט. דזשאנס און מיין סטריט. רענט $45.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

הענט געפיינטעטע
אריגינעלע לאמפ שיידס און קושאן קאווערס
אין פארשיידענע דעזיינס
געמאכט צו ארדער
קומט און זעט אונזער ארבעט
א. דוכאן
ARTISTIC LAMP SHADE CO.
839½ Main St. Phone 52 576

ווען אין סאסקאטון
שטייט אין
WINDSOR HOTEL
1st Ave. and 20th St. E.
הייסע און קאלטע וואסער
יוראפייאישער פלאן. באקוועמע רייטס
דוד עלים, אייגנטימער

יזכור

חבל על דאבדין ולא משתכחין. עני יורה דמעה על פטירת הצדקת והמיוחסת ב"ק והרבנות לאדמו"ר מימאקארב שעזבה את החיים בחצי ימיה. המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון וירושלים

הצעיר שבחברים
יחזקאל באקאווסקי

מאקאראווער רביצין ע"ה

דעם רבין און זיינע פאר'יתומ'טע קינדער און דער גאנצער משפחה, דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. גאט זאל אייך זעלביגע טרייסטן און איר זאלט מער פון קיין צער ניט ווייסן.

לײדיס סאסייטי דבית יתומים

מאקאראווער רביצין ע"ה

מיט גרויס צער און טרויער שטייען מיר ביי איר פרישן קבר און מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צום רבין און זיינע פאר'יתומ'טע קינדער אין זייער גרויסן פארלוסט. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

בית הכנסת "עטרת ישראל"
מעקס וויינשטאק, פרעזידענט
ישראל מאגיד, וויצע-פרעזידענט